75 pokib
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 155. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 23-го СЕРПНЯ 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 23, 1968 No. 155. VOL. LXXV

СВІТ ЗАСУДЖУЄ БРУТАЛЬНУ АГРЕСІЮ МОСКВИ НА БЕЗБОРОННУ ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНУ; АГРЕСІЯ ПОГЛИБИЛА РОЗКОЛ СЕРЕД КОМУНІСТІВ; МОСКОВСЬКІ ОКУПАНТИ ЗААРЕШТУВАЛИ ЧЕХО-СЛОВАЦЬКИХ ПРОВІДНИКІВ, АЛЕ НЕ МОЖУТЬ ЗНАЙТИ ВИСЛУЖНИКІВ; РАДА БЕЗПЕКИ РОЗГЛЯДАЄ НОВИЙ АКТ МОСКОВСЬКОГО НАСИЛЬСТВА

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 22-го серпня 1968

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ГОГОДИВСЯ ЗМЕНШИТИ число федеральних працівників у зв'язку з тим, що внаслідок збільшення прибуткового податку треба було зменшити на $6 більйонів Федеральний бюджет. Число федеральних працівників має бути зменшене на більше як на 250,000 осіб, це значить, що має бути таке, як два роки тому. Не будуть зменшувати числа федеральних працівників в Департаменті Справедливости, щоб можна було здійснити програму безпечних вулиць по містах. Від 1-го вересня урядові агенції тільки в 70 відсотках прийматимуть нових працівників на місце тих, які відійдуть на пенсію або з якихсь інших причин.

НЕПЕВНОСТІ ЩОДО ДЕМОКРАТИЧНОЇ Конвенції турбують всіх тих, які цікавляться політичним життям цієї країни. Немає досі точної програми Конвенції, яка зачнеться вже в понеділок 26 серпня. Не знати, чи взагалі буде на Конвенції президент Джансон, а якщо буде, то коли він туди приїде. Важка недуга колишнього президента Айзенгавера створює ще одну причину непевної ситуації на Конвенції, бо якби помер колишній президент, то це мало б вплив на програму Конвенції. На Конвенції передбачена боротьба на пленумі за окремі пункти виборчої програми. Прихильники Гомфрі твердять, що він має вже 1.400 голосів делеґатів, а потрібно до вибору 1,312, але прихильники МекКарті це заперечують.

ІЛЛІНОЙСЬКИЙ ГУБЕРНАТОР СЕМЮЕЛ Г. ШАПІРО наказав 5,649 воякам Крайової Ґвардії бути в поготівлі, починаючи вже від п'ятниці 23-го серпня у зв'язку з тим, що 26-го серпня зачнеться в Шикаґо Демократична Номінаційна Конвенція. Губернатор змобілізував ґвардистів на просьбу посадника Шикаґа Ричарда Дж. Дейлі, який побоюється, що можуть бути бешкети і заворушення та різні демонстрації під час Конвенції. Представник армії повідомив, що 6.000 вояків реґулярної армії перебули суворий вишкіл у Форті Гуд в Тексасі, як поборювати вуличні заворушення.

ОПИТУВАННЯ ВИЯВЛЯЮТЬ, ЩО НІКСОН переміг би своїх демократичних противників, коли б тепер відбувалися президентські вибори. Аґенція д-ра Ґеллупа перевела опитування між 8 і 11 серпня і ствердила, що Ніксон дістав би 45 відсотків голосів, а Гомфрі тільки 29. В половині липня Ніксон мав в опитуваннях 40 відсотків, а Гомфрі — 38. Третій кандидат Воллес в серпні дістав 18 відсотків, а в липні — 16. Ніксон виграв би вибори і тоді, коли б йому прийшлося кандидувати проти МекКарті. Ніксон в серпні дістав 42 відсотки, а Мек Карті 37; в липні Ніксон мав 41 відсоток, а МекКарті 36. Воллес і в серпне і в липні діставав по 16 відсотків голосів опитуваних.

МІСТО НЮ ЙОРК СПРОЩУЄ СПОСІБ реєстрації вогнепальної зброї — револьверів і рушниць. Всі власники мусіли в цьому місті, згідно з законом, зареєструвати свою вогнепальну зброю до 13-го серпня. Комісар від справ зброї Чарлз Лі заявив, що поліція і окружні прокуратори вирішуватимуть, чи будуть карані ті, які спізнились з реєстрацією своєї зброї. Досі зголошено до реєстрації коло 300.000 штук зброї.

У СВІТІ

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОН У ТАНТ ДІЗНАВСЯ про окупацію Чехо-Словаччини совєтськими військами військами тільки з загальних радіоповідомлень. Він також не мав раніше ніяких відомостей про такий плян Москви. Не відомо, чи У Тант захоче здійснити тепер свій плян — подорожі до Праги під кінець цього місяця, де він мав дістати почесний докторат в Карловому університеті.

У ЧСР ПЕРЕБУВАЛО під час вмаршу совєтських військ кругло 1,500 американських громадян. Вони дістали від американської амбасади у Празі доручення — сидіти вдома. Між тими американцями є колишня дитяча фільмова зірка Шірлі Темпл, тепер 41-річна пані Блек, яка прибула до Праги на з'їзд Міжнародної Федерації Т-в боротьби проти гострої склерози.

БІЛЯ ПІВДЕННОГО УЗБЕРЕЖЖЯ КОРЕЇ ПЕРЕХОПЛЕНО 75-тонновий північно-корейський моторовий човен, який віз групу 14-ох вишколених у Північній Кореї комуністичних терористів. 11-ох зпосеред них убито, трьох схоплено в полон. Знайдено у човні 14 скорострілів, багато ручних гранат і всякої іншої зброї. Тих терористів вислано з Північної Кореї, щоб вони вирятували з південно-корейської в'язниці одного видатного комуніста.

ДЕЛЕҐАТ СССР ЗГОЛОСИВ НА ЖЕНЕВСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ роззброєння скаргу від Східньої Німеччини, що Західня Німеччина тому зволікає з підписанням міжнародного договору проти поширення атомової зброї, що вона, Західня Німеччина приготовляє створення власної атомової зброї. Речник ЗСА заперечив в імені Західньої Німеччини той закид. Ані Західня, ані Східня Німеччина до Женевської конференції роззброєння не належить.

МІЖНАРОДНІЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ВИНАЙМИВ два кораблі, з яких кожний може везти по кругло 500 тон товару, щоб довозити ними харчі для голодуючого населення в Біяфрі, колишній провінції Ніґерії. Між Біяфрою і центральною Ніґерією йде від більше року громадянська війна. Війська центрального уряду Ніґерії зайняли вже більшість Біяфри та відрізали її від світу, внаслідку чого постав там сильний голод. В Аддіс Абабі в Етіопії ведуться покищо безуспішні переговори про закінчення громадянської війни в Ніґерії.

12 ЛІТАКІВ ВТЕКЛИ З СИРІЇ до Іраку — повідомила ливанська преса. Також 158 старшин із сирійської армії втекли до Іраку, новий президент якого сприяє сирійським противникам теперішнього лівого режиму в Сирії. Всі ті сирійські летуни й старшини дістали в Іраку негайно право політичного азилю.

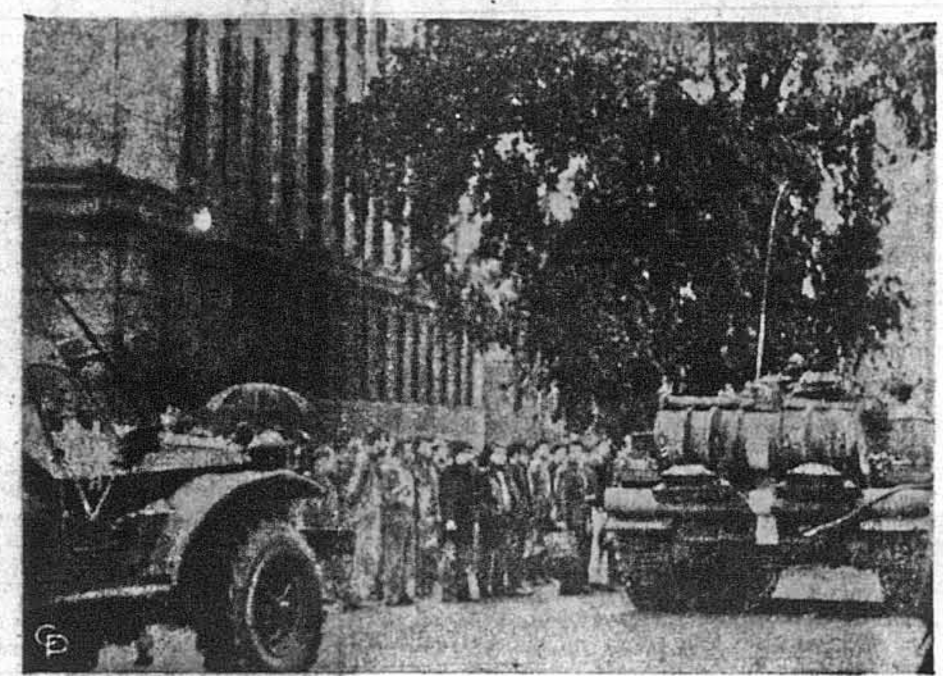
Ввесь культурний світ об'єднаний в таврованні брутальної агресії Совєтського Союзу і його невольничих сателітів проти Чечословаччини. Не тільки вільні країни Західньої Европи, але й такі невтральні держави, як Індія і такі африканські країни, як Конґо, ба навіть проязний супроти Москви Альжир, одностайно окреслили вмарш совєтських військ до Чехословаччини, як яскраве порушення суверенности чужої, слабої і безборонної держави та втручання в її внутрішні справи з ціллю настановити там залежний від Москви режим.

През. Джансон вимагає відкликання військ СССР з ЧСР

Президент Джансон проголосив в передполудневих годинах у середу 21 серпня ц. р. коротку заяву, в якій ствердив, що „Трагічні вістки з ЧСР потрясають сумління світу. Совєтський Союз і його союзники перевели інвазію проти безборонної країни, щоб столочити там відновлення звичайної людської свободи. Це дуже сумний доказ комуністичної мислі, коли познаки свободи в Чехословаччині були визнані за основну загрозу проти безпеки совєтської системи. Оправдання, що їх подає Совєтський Союз, є очевидною вигадкою. Чехословацький уряд не просив своїх союзників втручатись в його внутрішні справи. Ніяка закордонна агресія не погрожувала Чехословаччині. Акція Варшавського пакту є яскравим порушенням чартеру Об'єднаних Націй. Ми поспішно нараджуємось з іншими, яких заходів вжити в Об'єднаних Націях. Амбасадор Джордж Болл, представник ЗСА в ОН, дістав доручення наполягати разом з іншими членами Ради Безпеки, щоб запевнити Чехословаччині і її народі права, ґарантовані в чартері. Тим часом, в імені людства, що хоче миру, закликаю Совєтський Союз і його спільників відкликати свої війська з Чехословаччини. Сподіваюсь, що відповідальні речники урядів і народів з цілого світу підтримають цей заклик. Ніколи не запізно, щоб переміг розсудок".

Рада Безпеки ОН рішила розглянути агресію

Шість членських держав Ради Безпеки Об'єднаних Націй — ЗСА, Британія, Франція, Канада, Данія і Параґвай зголосили листа до цьогомісячного голови Ради Безпеки, бразилійця Хозе Аравхо Кастра, щоб негайно скликати Раду Безпеки задля розгляду совєтської інвазії в ЧСР. Рада Безпеки зійшлась у середу о год 6.20 попол. і радила до 10.30 веч., рішивши продовжувати нараду у четвер о 10.30 перед пол. Речник СССР Яков Малік намагався переконати приявних, що Рада Безпеки „не має права" обмірковувати цю справу, бо СССР і його союзники вмаршували до ЧСР „на запрошення тамошнього уряду". Він повторно запевняв, що в Чехословаччині діяли „реакційні сили" підтримувані „закордонними імперіялістами" і коли тільки минеться загроза, що ЧСР буде жертвою тих реакціонерів, то негайно війська СССР і його союзників будуть відкликані. Однак однаково американський амбасадор Джордж Болл, як теж британський амбасадор лорд Карадон і канадійський речник Джордж Ігнатієф одностайно відкинули твердження Маліка щодо будь - якого впливу будь-яких закордонних чинників на розвиток подій в ЧСР в цьому році. Болл пригадав Малікові, що заледве в останніх тижнях майже всі члени совєтського Політбюра засідали разом з членами уряду і партійної верхівки ЧСР та підписали спільний комунікат про „незламну приязнь і співпрацю", отож СССР визнавав той чеський провід і співпрацював з ним. Тому твердження СССР, наче б війська СССР вмаршували до ЧСР на просьбу тамошнього уряду — це звичайний „обман". Приявний на тому засіданні представник Чехословаччини, Ян Музік, відчитав отримане ним ще з Праги звернення від міністра закордонних справ Їрі Гаска, як теж від Президії чеської компартії і від президента Людвіка Свободи. Всі вони окреслювали вмарш совєтських військ, як „інвазію" й „окупацію", „якої не можна ніяким чином виправдати" та як „порушення принципів рівности між державами". В остаточному голосуванні тільки СССР і Мадярщина голосували проти поставлення на денний порядок Ради Безпеки справи інвазії СССР до ЧСР. „За" поставлення цієї справи на чергу дня ОН голосували: ЗСА, Британія, Франція, Канада, Альжир, Бразилія, Індія, Пакістан, Параґвай, Вільний Китай, Етіопія, Сенеґаль і Данія. Це була справа формально - процедурального характеру, то ж не підлягала праву „вета".

Із почуттям розпуки й із сльозами на очах населення Праги зустрічало прибуття совєтських танків і панцерних вантажних возів. Подекуди чехи творили живі барикади, сідаючи поперек вулиць, або й атакували совєтські танки, запалюючи і знищуючи їх. На фото: совєтські з'єднання оточують будинок Центрального Комітету Комуністичної Партії Чехо-Словаччини. Так само, як і Прагу, совєти окупували й усі більші міста ЧССР

Большевики арештували верхівку ЧСР

Відомості про хід подій в ЧСР наспіли від тамошніх кореспондентів західньої преси, які встигли вислати ті свої кореспонденції, як теж від підпільної чеської радіостації „Вільна Прага". За тими відомостями всупереч закликові Александра Дубчека ще коли він був на свободі — окремі чехи ставили спротив совєтським танкам і військам і в тих сутичках згинули 23 цивільні особи. Два совєтські танки на вулицях Праги горіли, загорівся теж один совєтський панцерний віз з амуніцією. Будинок музею у Празі був пошкоджений совєтськими кулями. Однак назагал був у Празі й інших чеських містах спокій, а совєтські вояки з'ясовували, що вони дістали були наказ стріляти тільки тоді, коли б їх обстрілювано. Один совєтський старшина заявив: „Нам сказали, що маємо здавити контрреволюцію, але ми тут ніякої контрреволюції не побачили".

За твердженням чеської підпільної радіостації—большевики арештували 7-ох керівників демократизаційного курсу чехословацької політики: головного секретаря компартії Александра Дубчека, прем'єра Ольдріха Черніка, секретаря ЦК компартії Цестміра Цісара, міністра внут. справ Й. Павела, голову парляменту Йосифа Смрковського і ін. Всіх їх визезли з будинку ЦК компартії у Празі панцерним автом в невідомому напрямку. Впродовж середи 21 серпня большевикам не вдалося створити нового чеського уряду. Насправжніми правителями ЧСР є маршал Іван Якубовський і совєтський амбасадор Степан Червоненко. Найбільші сутички відбулися довкола будинку радіостації. Чеські громадяни — збентежені, обурені, сповнені люті й ненависті супроти москалів, що їх ще недавно боготворили. Большевики проголосили поліційну годину у Празі й інших містах та почали приглушувати всі закордонні радіопередачі.

Комуністичні лідери таврують Москву

Як можна було передбачати — вмарш совєтських військ до ЧСР зразу же поглибив розкол в комуністичному світі, породивши різку реакцію збоку різних комуністичних партій. Найгостріше засудили ту акцію Москви югославський диктатор Тіто і румунський президент Ніколай Чеушеску. Тіто ствердив, що це „не тільки атака проти Чехословаччини" але історична подія, яка „загирює відносини між соціялістичними країнами взагалі та вдаряє по дальшому розвитку соціялізму у світі й по міжнародному русі, як також по мирі в Европі й у світі". Знову ж названий румунський президент одверто перестеріг Москву, що колиб сов. війська наважились вступити до Румунії, то румунська армія поставить їм збройний спротив. Чеушеску назвав вмарш совєтських військ до ЧСР „великою помилкою і поважною загрозою для миру в Европі та для долі соціялізму у світі". Подібні заяви проголосили комуністичні партії в Італії, Франції, Англії і ін.

Де Голль, Вільсон, Трудо й інші лідери проти СССР

Французький президент Шарль де Голль, британський прем'єр Гарольд Вільсон, канадійський прем'єр П'єр Трудо, індійський прем'єр Індіра Ганді, італійський прем'єр Джованні Леоне й багато інших керівних державних мужів висловили своє обурення з приводу совєтської акції. Всі вони викликали були до себе акредитованих дипломатичних представників СССР і заявили їм своє гостре неґативне становище. Радіовисильні в Каїро (Єгипет), Дамаску (Сирія) і Багдаді (Ірак) передали без коментарів короткий комунікат совєтської агенції ТАСС-а, що повідомив про вмарш совєтських „і союзницьких" військ до ЧСР „на запрошення тамошнього уряду". Конґолійський уряд заявив, що він відкличе всіх своїх студентів із комуністичних держав, що порушили суверенність Чехо-Словаччини.

Хто це рішив на Кремлі?

Західня преса намагається розгадати тайну, коли й чому совєтські проводирі рішили таки перевести збройну інтервенцію в ЧСР. Відомий совєтський фахівець „Ню Йорк Таймсу" Гаррі Шворц припускає, що в совєтському Політбюро взяли верх „яструби" в особах Міхаіла Суслова, Андрея Кіріченка, Петра Шелеста і Александра Шелепіна — проти становища буцім-то „голубів" прем'єра Алексея Косиґіна і „президента" Миколи Підгорного, при „невтральному" Леоніді Брежнєву. Деякі коментатори висловлюють переконання, що коли совєтський експеримент з інвазією в Чехо-Словаччині виявиться невдачею і принесе поважну шкоду Совєтському Союзові, то кліка кремлінських „яструбів" програє і закріпиться становище Косиґіна, — і, навпаки, коли той експеримент „вдасться" і скінчиться тільки привернення у ЧСР сталінського режиму без інших поганих для СССР наслідків, то полетять Косиґін і ті члени Політбюра, які були проти збройної інтервенції.

Сенатор Едвард Кеннеді гостро критикує в'єтнамську політику Уряду

Ворсестер, Масс. — Сенатор Едвард М. Кеннеді, промовляючи вперше від смерти свого брата Роберта, заявив, що він піднімає опущені прапори своїх покійних братів, та домагався відкликати наших людей із „бездонної ями" у В'єтнамі. Він промовляв перед членами Торговельної Палати і гостро критикував в'єтнамську політику Уряду президента Джансона. Його промова виявила, що 36-річний спадкоємець політичної спадщини родини Кеннедів не залишає думки про те, щоб змагатися за здобуття першого місця в цій країні. Едвард Кеннеді сказав, що численні прихильники його родини радять йому відійти від політичного життя задля безпеки. Та він знає, що „немає безпеки в укритті ані для мене, ані для нікого на цих зборах, ані для наших дітей, які дістануть у спадку той світ, який ми їм передамо". Всі ми працюємо в тому напрямі, щоб зробити кінець насильству, ненависті і тому роз'єднанню, яке нам всім загрожує. Сенатор Кеннеді заявив що він відновляє працю в користь мешканців Массачусетс. Він обіцяв працювати в тому дусі, що і його покійні брати, в дусі справедливости і досконалости з такою відвагою, як це вони робили. Але сенатор Едвард М. Кеннеді не виявив, що робитиме він в цьогорічних виборах. Його промова свідчить про те, що він в справі в'єтнамської війни стоїть на тому самому становищі, що сенатор МекКарті. Він вимагає негайно закінчити війну, цю „трагедію нашої ґенерації". Пропонує припинити бомбардування та забрати геть американські війська з В'єтнаму.

Рокефеллер, Ліндзі і Джевітс підтримують Ніксона

Ню Йорк. — Республіканський кандидат на президента старається біля своєї особи об'єднати всі відтінки Республіканської Партії. 21-го серпня він конферував із губернатором Рокефеллером, який сам старався здобути номінацію, але програв в користь Ніксона. Тепер Рокефеллер заявив, що підтримуватиме виборчий список Республіканської Партії, очолюваний Ніксоном і губернатором Спіро Т. Єґню — кандидатом на віцепрезидента. У виданім комунікаті для преси говориться про те, що Рокефеллер вестиме виборчу кампанію в користь Ніксона не тільки в стейті Ню Йорк, але і в інших стейтах. Ніксон конферував також і з посадником Джаном Ліндзі, який обіцяв підтримувати Ніксона, бо ця країна, говориться у виданім для преси комунікаті, потребує нового проводу для справ внутрішніх і закордонних. В комунікаті згадується про це, що погляди обох політиків не завжди однозгідні у всіх справах, але посадник вірить в те, що тільки новий республіканський уряд під проводом Ніксона може дати цій країні ті зміни, яких вона потребує. Також і нюйоркський сенатор Джекоб К. Джевітс заявив, що буде підтримувати Ніксона та вестиме виборчу кампанію в стейті Ню Йорк та раз або два рази виступить і поза цим стейтом.

Відділи В'єтконґу почали знову обстрілювати Сайґон

Сайґон. — Вперше після двох місяців відділи В'єтконґу започаткували нову атаку на Сайґон, обстрілюючи в четвер 22 серпня цю столицю Південного В'єтнаму 122 - міліметровими ракетами. Внаслідок обстрілу згинуло 14 південних в'єтнамців і 15 було поранених. Дві із ракет поцілили будинок Національної Асамблеї. В деяких дільницях міста виникли пожежі. Остання ракетна атака В'єтконґу на Сайґон відбулася 21 червня ц. р. В боях, що відбувалися в середу 21 серпня ц. р. за одну з плянтацій ґуми, 44 милі на північний схід від Сайґону, було вбитих 182 вояків В'єтконґу. Американці мали двох убитих і 23 були поранені. Відбувалися бої також в околицях дельти ріки Меконґу, де комуністичні партизани висадили один міст і пошкодили дев'ять гелікоптерів. Протягом двох днів відділи В'єтконґу перевели атаки на 11 провінційних столиць Південного В'єтнаму й багато інших міст, на два летовища й одну артилерійську базу.

Заходами УВУ у Мюнхені видано працю проф. О. Моргуна про промислову кооперацію

Мюнхен. — У видавництві Українського Вільного Університету опубліковано працю відомого правника і земського діяча на Полтавщині проф. Моргуна (1874 - 1961) п. н. „Нарис історії промислової Кооперації України". Книжка великого формату, нараховує 272 сторінки й поділяється на сім частин: Дрібна промисловість і промислова кооперація Наддніпрянщини, Основні форми дрібної промисловости, Заходи уряду, земств і громадських установ у справі кустарної промисловости і промислової кооперації, Характеристика кустарно - ремісничої промисловости за станом її до 1917 року і совєтського періоду, Організація кустарно - ремісничої і дрібної промисловости в кооперативних формах і їх географічне розміщення. Окрему частину становлять статистичні додатки і сім таблиць, які цифрами ілюструють розвиток кустарної промисловости і промислової кооперації на Україні. Попереджена книжка передмовою проф. д-ра З. Соколюка, декана факультету права і суспільно-економічних наук Українського Вільного Університету.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Нова агресія Москви

Одна з прикметних рис кожної диктаторської держави — робити власним громадянам і зовнішньому світові щораз нові несподіванки. У країнах з поліційною системою правління, з підпорядкованим партійній цензурі інформаційним апаратом, з патологічним страхом перед „шпигунами" панує атмосфера засекречености і змови. До всіх численних попередніх несподіванок, народжених у тій нестерпній совєтській атмосфері сатрапії і невільництва, долучилась остання: минулої середи вранці увесь світ дізнався про нову агресію, що її у найбільшій таємниці кремлівські володарі підготовили й перевели вночі з 20 на 21 серпня ц. р., окупувавши Чехо-Словаччину.

Повторилась історія совєтського забріхання, облуди й безпардонного стосування насильних метод, виявлена в 1956 році супроти Мадярщини. Ще 28 жовтня 1956 року тодішній мадярський прем'єр Імре Надь, правовірний комуніст, проголосив, що совєтський уряд погодився відкликати з Мадярщини своє окупаційне військо. А 4 листопада 200-тисячна совєтська армія із 2.500 танками залила Будапешт, топлячи в крові найменший спротив. Несповна три тижні тому, на переломі липня і серпня, кремлівська верхівка нараджувалась з чехословацькою верхівкою в селі Черна в ЧСР, і „вони мирно договорились", а те договорення було „ратифіковане" в Братиславі ще й верховодами Східньої Німеччини, Польщі, Мадярщини й Болгарії. Може колись появляться документи на доказ того, що вже в той час, коли московські правителі деклярували „братерську згоду" з своїми чехословацькими однопартійцями, вони вже вирішили збройно окупувати Чехо-Словаччину, розправитись з неслухняними Москві чеськими комуністами й привернути там до влади своїх лакеїв. Ще невідомо, чи Александра Дубчека зустріне та сама доля, що й Імре Надя, якого підступно схопили й розстріляли вже на совєтській території. Це ті персональні жертви, що їх толочить большевицька імперія у своєму поході проти свободи держав і народів.

Кремлівські правителі перевели нову агресію тому, що вони знали, що їх не зустрінуть на їхньому шляху ніякі перешкоди. З'єднані Стейти спутані війною у В'єтнамі, яка стала найважливішою внутрішньо-політичною проблемою, і тому не всилі ризикувати війною проти Совєтського Союзу. Зрештою, у 1956 році не було ще В'єтнамської війни, і тоді був шанс відстрашити Москву від її походу проти Мадярщини, але й тоді З'єднані Стейти цього не зробили. І тепер шум щонайвище обмежиться дебатами на Раді Безпеки Об'єднаних Націй, дипломатичними нотами і газетними статтями.

А втім, це далеко не значить, що російські большевики знову „виграли" і що большевицька імперія дала новий доказ своєї сили. Проведений большевиками в лютому 1948 року переворот у Чехо-Словаччині з убивством чеського міністра закордонних справ Яна Масарика був гаслом для заснування Північно-Атлантійського Союзу, відбудови здемобілізованої американської збройної сили та встановлення греблі проти дальшого походу Совєтів проти Західньої Европи. Теперішня нова агресія проти Чехо-Словаччини може струснути й завалити всі заспокійливі теорії західніх пацифістів, начеб то вже перестала існувати загроза збоку Совєтського Союзу, начеб то Атлантійський Союз і всі оборонні заходи Заходу „анахронічні". Агресія проти Чехо-Словаччини може відродити антикомуністичний дух в усіх тих, що того духа затратили. Вона також напевно поглибить розкол у комуністичному світі.

Ця нова агресія Москви принесе напевно величезне розчарування всім американським миротворцям, які нарікають на „войовничу політику" власного американського Уряду, але не на імперіялістичну і колоніялістичну політику Москви. Це банкрутство всіх тих лівих інтелектуалів, у переконанні яких московський комунізм „еволюціонує" і перестав бути загрозливим для будь-якого континенту. Совєтська інвазія в ЧСР може і повинна вплинути на переродження психіки не тільки американського суспільства, але й суспільства всього вільного світу, приспаного переборщеним лібералізмом, що у практиці діє на користь комунізму, анархізму й нігілізму, всіх тих „ізмів", ворожих західній демократії. Тому прислів'я „нема нічого злого, що не вийшло б на добро", можна застосувати й до жалюгідної совєтської агресії проти Чехо-Словаччини.

„СТРОГО ТАЄМНЕ"

В архівах Американської Армії, позначених як „Top Secret" — „Строго таємне", є відділ „Оперейшин Кілгол" (Operation Keel haul), позначений, як „Doc. № A-FHQ 65 383 7-14. I (E. Vol.)." Ці ще й досі „строго таємні" документи відносяться до одної з найбільших людських трагедій, що сталися вже після другої світової війни, яких 20 років тому внаслідок совєтсько-американського військового союзу. Серед майже мільйона жертв того альянсу з дияволом впали й сотні тисяч українців.

Багатьом з-поміж наших громадян, яким після війни пощастило поселитись у ЗСА чи інших вільних країнах світу, ще й досі ввижаються кошмарні сцени примусової репатріяції совєтських воєннополонених і втікачів із Східньої Европи до Совєтського Союзу. За кожним разом, коли перед скитальським табором появлявся військовий автомобіль, серед його мешканців зчинялась паніка. Люди кидались хто куди врозтіч. Бували випадки, коли жертви цього масового людоловства, знаючи, що на них чекає, лягали під американські танки, воліли смерть, як „репатріяцію". Американські вояки не могли збагнути того дивного страху і радили скитальцям вертатись і „вибрати" собі замість Сталіна когось іншого. Загально вважається, що жертвами тієї примусової репатріяції впало 900.000 осіб, більшість з яких загинула в совєтських катівнях або ще й досі карається по в'язницях та концтаборах.

Документи Американської Армії про цю людоловську „Операцію Кілгола" напевно відкрили б і вияснили багато дечого з тієї трагедії. Але ці документи — „строго таємні" і до них ніхто, крім покликаних, не має доступу. Проте, існує можливість, що вони перестануть бути таємними. Все залежить від рішення Федерального Окружного Суду в Сан Франсіско.

Цю справу вніс до суду Джуліюс Епстейн, відомий дослідник і письменник із Стенфордського університету, колишній австрійський журналіст, який плянує написати на цю тему документальну книгу. Можливо, йому пощастить, і суд скасує „строгу таємничість" тих документів.

Минулого року був схвалений і увійшов в силу закон, який дає федеральним судам право виявлення „строго таємних" документів, якщо буде доказано, що таке виявлення не загрожуватиме національній обороні, безпеці та закордонній політиці. На підставі цього закону п. Епстейн порушив справу, вважаючи, що хоч виявлення „Операції Кілгола" і могло б бути прикрістю для декого, але його не можна вважати будь-якою загрозою для національної оборони чи безпеки. До речі, п. Епстейн заявляє, що він уже від 1954-го року намагається дістати дозвіл на дослідження тих „строго таємних" документів, але — марно. Тепер уже є прецедент, бо іншому письменникові, Артурові Д. Морсові, дозволено без судової розправи познайомитися з подібними „строго таємними" документами, що відносяться до переслідування й винищування жидів у Німеччині під час війни.

Військова влада заперечує вимогу Епстейна, обстоюючи „в інтересі оборони і закордонної політики" дальше засекречення документів „Операції Кілгола". Вона також уважає, що вимога Епстейна „передчасна", бо, мовляв, ці документи переходять тепер „перевірку і переоцінку", і не виключено, що „строга таємничість" буде з них, або бодай з частини їх, знята без суду. Третій аргумент військової влади — ЗСА не можуть зняти засекречености з тих документів без згоди уряду Великобританії, який був причетний до „Операції Кілгола".

Судове внесення Епстейна є першим на підставі згаданого закону, що надає судові право вирішувати, чи „строго таємні" документи мають залишатись таємними, чи можна їх виявляти. Військова влада, виходило б, не певна рішення суду, бо поінформувала п. Епстейна, що документи переходять тепер „одну за одною" перевірку і що це, з уваги на „комплекс інтересів", вимагатиме ще довшого часу. Все ж таки справа вже в суді, а закон постановляє, що урядові агенції повинні негайно уможливити доступ до архівів будь-якій особі, якщо ці архіви не вимагають секретности „в інтересі оборони або закордонної політики".

У цьому випадку „інтереси оборони або закордонної політики" вимагали б, здається, виявлення тих документів.

Коли ця стаття вже була готова до друку, радіовисильні принесли вістку, що Окружний Суд ЗСА вирішив справу в користь Епстейна і дозволив йому досліджувати досі „строго таємні" документи „Оперейшин Кілгол".

Вербують слухачів „Радіо-Київ для українців за рубежом"

Впродовж останніх місяців у кагебівському органі „Вісті з України" не публікуються так зв. „відгуки" радіослухачів - українців із вільних країн світу на програми, що їх від імени Києва передають з московської радіостанції за кордон. Раніше публіковані відгуки часто виявляли незнання авторами тих „відгуків" закордонних умовин життя українців, їхніх зацікавлень, специфіки мовних закордонних зворотів тощо. Очевидно, у зв'язку з посухою на закордонних слухачів балалайкових програм, підсичуваних для національного кольориту іноді навіть бандурою, „Вісті з України" почали містити з числа в число своєрідні заклики, аби ті пересилання хтось слухав. Заклики ці подаються у формі великих постійних оголошень „Розклад програм Радіо - Київ" по країнах Зах. Европи і країнах Америки, за різним часом, і з поданням різних „мегагерців" іт.п. Московське центральне радіо часто змінює хвилі, з невідомих причин, тому й „Радіо - Київ" мусить автоматично їх змінювати. Так, напр., програми йшли на чотирьох хвилях, а вже з 3-го вересня 1968 року, як повідомляють „Вісті з України" в ч. 25 та наступних числах, будуть надаватись на 2 хвилях, а вечорами тільки на одній. 20. Чи розпочинається „скорочування штату"?..

Лев Шанковський
пхор Армії УНР

ВІДЛІТАЮТЬ ОРЛИ...

5

Чорноморці, серед, яких я жив, були не тільки високими на зріст козарлюгами (пересічно 6 стіп і 1 цаль), але й охочими до всяких придибашок, зокрема з дівчатами та молодицями. Серед них були найавтентичніші дорошенківці ще з-під Ушомира, і сам я бачив, як в Ободівці, побачивши свого колишнього командира по більше, як однорічній скитальщині в червоній армії, пустили сльозу. Генерал знав їх усіх по імені та по батькові, знав, звідки хто походить, і розпитував, чи не чували, що діється в їхніх сторонах.

Але ці ж самі чорноморці, не маючи сміливости приступити до Генерала, бо були, мовляв, „нові" в його дивізії, підбехтували мене, як наймолодшого, на різні „провокації". Нема де правди діти, тоді мене легко було намовити. Бувало кажуть: „Іди й скажи щось Генералові".

І так у Клембівці, де дивізія відпочивала після Зимового походу, до гурту дебелих волинців та чорноморців підійшов з приязною усмішкою Генерал. Рушниця була перевішена через плече, ціпок був у руках. Можна було починати. Генерал привітався з нами, і ми гримнули згідно з традиціями Волинської дивізії: „Здорові були, Батьку Отамане!", Генерал запитався, що чувати. Один з чорноморців підморгнув до мене, і я почав:

— Пане Отамане, а вони (не я, а вони, волинці і чорноморці) кажуть, що ви — запорізький характерник. Чи це правда?

— Який характерник, чому?

— А вони кажуть, що бачили у Крижополі, коли бронепотяги били по нас, як ви собі походжали серед куль — і нічого.

— Ну, нічого, бо кулі не поцілили в мене.

— Ага, не поцілили! А вони кажуть, що бачили, коли кулі летіли на вас, то ви рукою хап кулю та й у кишеню, хап та й у кишеню.

— А як же вони могли те бачити, коли носи повстромлювали в землю?

— Носи в землю, але одним оком дивились. Кажуть, що у вас цих куль повні кишені. Дайте одну на пам'ятку.

— Ех, ти, шило-мотовило, як я тобі дам ціпком нижче плечей, то знатимеш запорізького характерника.

Несподіваний епілог цієї історії мав місце вже на еміґрації. Якось прибув Генерал на празничний обід до одної православної парафії. Зібралася своя кумпанія, за стіл засіли також височенні волинці і чорноморці. Згадали давні дні, і я розповів історію про „запорізького характерника".

— Гляди, — сказав Генерал, показуючи на своїх волинців, — ось де справжні запорізькі характерники. Летить доляр, а він його хап та й у кишеню. Летить сотня, і ту в кишеню. Отак нахапали тих долярів, що вже й не знають, де їх подіти.

Було це майже десять років тому, і всі ми були на десять років молодші. І, щоб не було ніякого непорозуміння, хочу ще сказати, що вийнятком з-поміж дебелих та височенних волинців і чорноморців є хор. Матвій Суржко з Мазепинського кінного полку, який тепер живе в Філядельфії. Коли хтось знає його, то, читаючи про дебелих волинців, подумає, що я пишу неправду. Тоді, майже 50 років тому, в хор. Суржка була така сама дрібненька постать, що й тепер, але при цьому мав він дуже гарне, ніжне, дівоче личко. Бувало молодиці на воротях дивляться, як іде Мазепинський кінний полк, і, побачивши хор. Суржка, кричать:

— Гляди ж, та оце дівчина з ними іде! А яка молоденька, а яка гарна!

І хлопці вже переступають з ноги на ногу. Чи, бува, не голоситися за добровільців?

***

Було колись, та не вернеться. Події визвольної війни 1917-20 років відходять у давнє минуле. Її учасники також відходять, бо такий закон природи. Ще рік, ще два, ще десять — відійдуть усі.

Учасники відходять, але пам'ять про них мусить залишитися. Коли відлітають орли, хай залишаться орлята. Хай їхній чин далі породжує чин, як уже породив славну Українську Повстанську Армію та інші українські військові формації другої світової війни.

Видатні бойові чини ген.-полк. Олександра Загродського вимагають, щоб пам'ять про Нього зберігалася від роду в рід. Вірю, що наближається час, коли цю пам'ять зберігатимуть по всій Україні.

(Кінець)

Леся Лисак

БІЛІ РУКАВИЧКИ

Про неї говорили, що вона вибаглива, — ця елеґантна й неприступна пані Ната. Говорили, що у неї „великі вимоги" і що вона будь-чим не вдоволяється. Якщо одяг — то тільки такий, що йому нічого не можна закинути. Якщо якась річ — то тільки високої якости. Якщо розвага — то тільки на високому рівні. Ну, а якщо йдеться про товариство — то тільки по її вподобі вибрані люди. Ніякої пересічности, ніякого примітивізму. Коли пані Наті щось подобалося, воно мусіло бути особливе, незвичайне.

Я знала Нату ще з дому, і в тому, що про неї говорили, не було нічого дивного. Вибагливими бувають люди, яких природа обдарувала красою, розумом, а доля — достатнім життям. Ната була одиначкою у заможних батьків. В дитинстві і молодості її виплекані пальчики не зіткалися з жадною фізичною працею. Для цього була прислуга. Тонко різьблені руки — такі, що звуть „аристократичними" — торкалися тільки сторінок книжок, клявішів фортепіяна та квітів. Коли Ната кудинебудь виходила, ці випещені руки вкривали незмінно й непорочно білі рукавички. Для Нати вони були чимсь необхідним, для сторонніх людей ніби признакою її вибагливої особовости...

Я знову зустріла Нату недавно у вакаційний час. Це було невелике, за її висловом „дібране товариство". Приятелі з колишніх років. Велася безжурна розмова, така, як у час дозвілля. Були розповіді, дотепи і, як звичайно у нас, спогади. Милі спогади з пройдених років, тих на своїй землі, коли всі ще були молоді. Сивавий пан пригадував свої вакації із студентських часів. „Ви можете собі уявити, що я ходив з батьком і братами в поле косити? Спека така, сьомий піт ллється, а я кладу замашисті покоси, — сміявся. — Сила тоді була і навіть, охота до такого спорту. Пані Ната може не вірить? — він збиточно прижмурив око. — Вона певно вибралась би в поле у своїх рукавичках".

Пані Ната відповіла йому з усмішкою: „На жаль, я жати в поле не ходила, але те, що розказуєте, не таке то мені чуже".

За короткий час пані Ната знов повернула до розповіді, яка мене здивувала. А сталося це тоді, коли товариство вирішило піти до ресторану. І коли почали подавати страви, всі, за винятком Нати, хвалили, як вони добре приладжені. Вона сиділа мовчки і тільки в якійсь хвилині повернула голову в мій бік і тихо проказала: „Хай вони говорять, що хочуть, але я вже, мабуть, ніколи не буду їсти такої смашної страви, як тоді, в дитинстві, у тітки".

Біля її уст зарисувала усмішка ясної меляхолії. Очі байдуже глянули на вибагливо прибраний стіл — те, що вона бачила перед собою, було їй зовсім нецікаве. Вона пригадувала щось інше і крізь гамір розбавленого товариства чулися її тихі слова:

„Ми завжди виїздили на вакації до відомої відпочинкової оселі в горах. Там була, як у нас казали, „панська атмосфера", вигоди. Але заки ми туди вибралися, батько брав мене на один тиждень на село, до своєї родини. Мати не хотіла з нами їхати, казала, що на селі мухи й порохи. — Вона всміхнулася вибачливо. — Але я дуже любила батька і не хотіла йому робити прикрости тим, що не поїду з ним".

Вона замислилася. — „А може мене таки щось туди тягнуло — не знаю. Зі станції ми їхали фірою до села, добрих три години. Ви собі пригадуєте, як їхалося возом, як це страшенно трясло? Трясло, хоч стрийко вимощував високе сидження із свіжої соломи та ще й прикривав двома покривалами, щоб було м'яко. Стрийко дуже хотів, щоб його братові — відомому пану меценасові з великого міста — було якнайвигідніше. Стрийко був молодший за батька, він не поважився б батькові „тикати" — він завжди звертався шанобливо: „ви, брате"...

„Ми замашисто в'їздили на подвір'я. Воно, як на свято, було чистесенько заметене на наш приїзд. З хати вибігала тітка. Вона радісно кликала: „гостоньки приїхали", ніби трішки збентежено віталася з батьком, мене ж тричі цілувала в щоки теплим поцілунком. Просила в хату: — „Алеж ви змучилися тою дорогою, ходіть, ходіть, спочиньте"! — І починала метушитися. На скрині, накритій льняним настільником, лежав ще теплий пиріг, загорнений у рушник. Тітка бігала до печі, до комори, приносила все, що видавалось їй найгідніше таких рідких гостей. Раз-у-раз припрошувала їсти і раз-у-раз питала непевно: „А може вам не смакує? Я не вмію по-панськи варити". Батько, всміхаючись, заспокоював тітку, що все дуже смашне, і їв з великим апетитом.

Я куштувала цього потрохи й ждала, по-дитячому ждала, коли тітка подасть те, що я найбільше любила в її хаті. Але тітка не догадувалася. Тоді я просила: „Тітко, прошу мені дати трішки борщу". Тітка, ніби засоромлено відмовлялася: „Та де ти, доню, будеш їсти таку просту страву"! — Борщ був чимсь щоденним, звичайним. Але бігла ще раз до печі, виймала з кутка великий горщок. Я сиділа за скринею, але вже звідтіля чула пахощі. Ох, як пах той тітчин борщ! Я слідкувала за дерев'яною ложкою, якою вона його черпала, бачила чудові зелені стеблини свіжого кропу, цибулі, довгасті зерна бобу, фасолі... Не смійтеся з мене — це справді був надзвичайний борщ, той сільський борщ моєї тітки".

У гарних очах жінки, яку всі звали дуже вибагливою, яснів дитячий спогад. І дивне — вона розказувала про таку здавалось би прозаїчну річ, а в голосі були нотки поезії...

Мої очі відрухово примкнулися. Я побачила скриню, накриту льняним настільником, а на ньому... білі рукавички панни Нати...

Д-р філ. К. Кисілевський

НОВА ПРАЦЯ ПРО І. ФРАНКА

(1)

В останніх тижнях ми мали змогу простудіювати цю книгу*), що своїм змістом і формою заслуговує на особливу увагу. Книга д-ра Луки Луцева охоплює поетичну творчість найбільшого по Тарасові Шевченкові борця за національну і соціяльну справедливість українського народу. Вона була друкована частинно у „Свободі" (371 стор.), а в 1968 році доповнена до 654 сторінок.

У книзі два портрети: Івана Франка в середньому віці та Л. Луцева в кінцевій статті „Автор цієї праці про себе самого." Вони обидва сини Дрогобицької землі.

На стор. 645-650 бібліографія, що охоплює біля 12 тисяч сторінок друку.

Книга має 73 розділи з оригінальними Франковими заголовками, що характеризують його як геніяльну дитину, сміливого борця, вдумливого філософа, чутливого спостерігача, ніжного естета, працьовитого різьбаря віршованої повістевої форми, патріота, гуманного вчителя, вірного друга, справедливого критика й порадника...

Д-р Л. Луців завдав собі багато труду, щоб серед повені проблем і думок літературознавців і критиків вибрати якраз такі, що засновуються на правді, і відкинути інші, тенденційні або фальшиві. Він наводить у своїй книзі не тільки уривки творів Франка, але також велику кількість його вияснень, листів. Він творить з них оригінальні синтетичні заключення, подібно, як це зробив проф. П. Зайцев у своїй праці „Життя Тараса Шевченка" (НТШ, 1955.), досліджуючи творчість і психіку Великого Кобзаря. Якраз Франко належав до таких творців, які спростовують часто неправдиві здогади про генезу їх творчости.

Наведемо деякі заголовки розділів книги Л. Луцева:

„Батько мій доволі заможний селянин, а до того коваль", „Шкільна наука ніколи не була для мене страшною", „Почав я писати дуже вчасно — ще в нижчій гімназії", „Статті й листи Драгоманова — були мов удари батога", „Повість Петрії й Довбущуки — це документ молодечого романтизму", „Безтолковий процес упав на мене, як серед вулиці цегла на голову", „Бажав я для скованих волі", „Ну та дарма, судженої і конем не об'їдеш", „Так, ти одна моя правдивая любов, та, що не суджено в житті їй вдовольниться", „Драма — моя стародавня страсть", „Господи, додай мені сили донести свій хрест аж до могили", „Нема цвіту кращого на світі, як жіноче вірнеє кохання", „Є такі люди, що знають щось добре, і такі, що знають усе ліпше", „Вірю в силу духа і в день воскресний твойого повстання," „Я вірив і вірю в Бога не так, як ви всі".

Л. Луців наводить деякі Франкові думки, що свідчать про його самокритику. На приклад, у листі до А. Кримського 1898 р. він пише про одруження Ольги Рошкевичівни з Озаркевичем: „Се був для мене важкий удар; сліди його знайдете в „На дні" і в віршах „Картка любови". До цього додає Л. Луців: "...це була його „перша любов", це була „єдина інспіруюча Муза" поета, з любов'ю до якої молодий поет виїхав до Львова на студії і про яку мріяв як про майбутню дружину (стор. 69). З того 1875-го року походить і один із перших сонетів І. Франка про жіноче серце, яке напевно є „серцем" Ольги Рошкевичівни. Іван Франко здобув серце коханої дівчини і пірнув у студентське й громадське життя. Це була осінь, але в серці 19-літнього юнака це була райдужна весна"... (стор. 71).

„Стверджуємо, що в сімдесятих і вісімдесятих роках Франко був під впливом М. Драгоманова, що видно не тільки з його публіцистики, але і з його літературних творів... — пише Л. Луців (стор. 83). - Ми не вирішуємо тут проблеми „Франко-Драгоманов", ми лише заторкуємо її: признаємо, в чому його діяльність була корисна і в чому вона мала не надто корисний вплив на розвиток українського життя в Галичині і поза нею. Були в Галичині тоді і такі люди, які протиставилися Драгоманову... але вони були замало активні, не закликали до праці серед народу, як робили ті, які йшли за М. Драгомановим". (стор. 85). А проте, „хоч Драгоманов не був самостійником — то Іван Франко не відрікся ідеалу самостійности своєї країни і в 1880 році написав свій гимн „Не пора, не пора, не пора"... а в 1883 році склав відому пісню „Розвивайся ти, високий дубе", в якій уже тоді думав про соборну вільну Україну:

Встане славна мати Україна,
Щаслива і вільна,
Від Кубані аж до Сяну —
річка
Одна, нероздільна.

„А за цю строфу напевно не погладили б по голові її автора теперішні окупанти України, хоч вони відзначають ювілей неживого поета та ставлять йому пам'ятники:

Чи ще ж то ви мало
наслужились
Москві і ляхові?
Чи ще ж то ви мало
наточились
Братерської крові"?
(Стор. 85.).

Л. Луців наводить Франкові погляди на вплив М. Драгоманова в „Молодій Україні" в 1901 році: „Статті й листи Драгоманова — то були для значного числа галичан мов удари батога; вони пекли й боліли, часто трапляли невинуватих, бували несправедливі, але завжди змушували до думання, до входження в глибину справи, до обрахунку з власним сумлінням. Непедагогічний у деталях сей метод був відповідний власне для розбурхання грубошкірої, лінивої та байдужої рутенської натури. ...Болюче захоплені драгоманівським поглядом про обов'язки інтеліґентного чоловіка супроти маси робучого народу, деякі молоді галичани кинулись до праці". („Молода Україна". 350 стор. у Виборі із творів п. з.: Іван Франко).

Оповідаючи про поему І. Франка „Аскольд і Дир", в якій описаний наїзд варягів на Царгород та чудесне врятування його завдяки погруженому в Босфор завоєві Пречистої Діви, Л. Луців стверджує Франкову віру в Бога, а про баляду „Керманич", що розказує про молодого гуцула, який потонув у Черемоші, коли зламалась керма в дарабі (сплаві), автор цієї праці пише:

„Оця мелодійна баляда 20-річного Франка може стояти поруч найкращих баляд романтичних поетів, а в нас її навіть не згадують. Ця баляда вповні успраедливлює твердження Франка з 1913-го року, що „перші твори його Музи не принесуть їй сорому." (Стор. 95). А тим часом в „Історії української літератури" (т. І. 517 стор.) в уступах про Франкові „Баляди і розкази" промовчується релігійність поезій молодого автора і згадується тільки переклади творів Пушкіна, хоч Франко переклав для цієї збірки поезію „Гайне „Лицар" та Гете „Помсту за вбитого". (Стор. 96). Луців пише: „Франко почав свою поетичну творчість в романтичному дусі, пізніше він реалістично малював поетичним словом долю своїх героїв, але романтичної манери не покинув так повно, як це підкреслюють літературознавці з УССР".

(Далі буде)

*) Л. Луців, Іван Франко — борець за національну і соціяльну справедливість. Видання „Свободи", ст. 654, 1968 р., Джерзі Ситі.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила.

XV КОНВЕНЦІЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Шикаґо. (В.В.) — До повідомлення про XV Конвенцію СУА, 4-7 липня в Шикаго, поміщеного в „Свободі" у вівторок, 9 липня ц. р. подаємо доповнення до цього великого з'їзду нашої найстаршої і найсильнішої української жіночої організації в ЗСА, яка 43 роки тому вклала основи громадської і національної свідомости українського організованого жіноцтва Америки.

Відкриття Конвенції у п'ятницю, 5-го липня, попередило засідання Головної Управи та Контрольної Комісії СУА в четвер, 4-го липня, від год. 9-5 попол. У склад Головної Управи входить Екзекутива, референтки і заступниці, разом 30 осіб з різних місцевостей країни, а засідання Гол. Управи відбуваються один раз на рік.

Урочисте відкриття XV Конвенції СУА відбулося під враженням привіту й благословення Верховного Архиєпископа, Кардинала Йосифа Сліпого, який відчитала голова СУА інж. Стефанія Пушкар. У відповідь вислано від Конвенції телеграму з подякою і вітанням Його Блаженства на американській землі.

З черги були зачитані привіти від ВПреосв. Кир Амвросія Сенишина та Преосв. єпископа Кир Ярослава Габра, Євангелицького пастора о. В. Боровського, голови СФУЖО п-ні Олени Залізняк та від українських жіночих організацій в світі.

Гимн СУА відспівала оперна співачка, активна членкиня СУА, п-ні Ія Мацюк, при форт. супроводі пні В. Хвостик. Почесна голова СУА п-ні Олена Лотоцька, вітаючи Конвенцію, ствердила, що дільність тієї організації завжди керувалася потребами українського народу в Рідному Краю і для його допомоги поклала поважні заслуги. Ідейні основи для допомоги визвольної дії в сучасному і майбутньому були намічені в головній доповіді Конвенції „Наша постава до дій в Україні", яку виголосила ред. Ірина Пеленська. Цю ідейну настанову організації віддзеркалювали теж загальні резолюції XV Конвенції, які устійнили порядок вартостей у ході намічених завдань організації. На першому місці поставлено виховні завдання української жінки, далі збереження української культури, оборону української справи на міжнародному жіночому терені і допомогу українській людині тут і на Рідних Землях.

Докладні напрямні і засоби дії знайшли вислів у постановах 10-ти Комісій, які працювали під час Конвенції і дали свої ухвали до затвердження Пленумові.

Тому, що у 100 Відділах СУА є членство різних поколінь і різних зацікавлень, є також кільканадцять Відділів, які гуртують молоде жіноцтво та є теж окремі Відділи англомовного молодого членства — їхня проблематика була обговорювана на „Сесії молодечих Відділів" з темою „Роля молодого жіноцтва в СУА". Модератором сесії була п-ні М. Наваринська, доповіді виголосили: п-ні Наталія Даниленко „Наше членство, ідеал і характеристика", проф. д-р Людмила Кодельська: „Напрямні програми СУА для молодечих Відділів".

Англомовний панель СУА мав тему: „Підтримуймо боротьбу за права людини тут і в світі", а поодинокі теми реферували: п-ні О. Р. Ґолдман, представник Асоціяції ОН в Урбані, проф. Мирон Куропась, п-ні З. Вудфорд Шровдер, референтка міжнародних справ Генеральної Федерації Жіночих Клюбів та п-ні Ольга Шустер, членка 37-го Відділу СУА.

Дискусійний панель з темою „Напрямні розвитку нашої організації" провадила мгр. Дора Рак, як модератор, а панелістками були: п-ні Осипа Грабовенська, мгр. І. Падох, мгр. І. Рожанковська та п-ні Марія Душник.

У вечорі відбувся величавий бенкет, на якому кільканадесять громадських представників зголосили свою участь і привіти Конвенції були відчитані і автори письмових привітів. Від імені Українського Народного Союзу вітала Конвенцію гол. радна Гелен Олек. Центральною точкою була промова президента Секретаріяту СКВУ о. прелата Василя Кушніра на тему „XX століття деклярації прав людини". Другу частину бенкету виповнила мистецька програма, в якій виступили: Хор СУА в Шикаґо під проводом п. Юрія Яримовича, балерини Мотря Макар і Марта Городиловська та оперна співачка Ія Мацюк. Проводила програмою бенкету п-ні Орися Гарасовська. У неділю під час нарад відвідав Конвенцію президент Секретаріяту СКВУ і голова КУК о. д-р Василь Кушнір і виголосив коротке, але глибоко обдумане слово. У ході нарад були прийняті поправки до статуту СУА, резолюції загальні і внутрішньо-організаційні постанови та вибрано нову Управу СУА на 3-річну каденцію, до якої на пропозицію голови Номінаційної Комісії п-ні Катерини Пелешок, увійшли: голова — інж. Стефанія Пушкар, містоголови: Лідія Бурачинська, Анастазія Вокер, Софія Крупка; секретарка — Осипа Грабовенська, касієрка — Ірина Качанівська. Референтки: фінансова — О. Муссаковська, організаційна — Ірина Левицька, культ-освітня — Наталія Чапленко, виховна — мгр. Олена Климишин, зв'язків — Марія Душник, сусп. опіки — Марія Химинець, пресова — мгр. Ірина Пеленська, нар. мистецтва — мгр. М. Ржепецька, господарська — Ірина Кашубинська, статутова — мгр. І. Падох, програмова — мгр. Іванна Рожанковська, молоді — Наталія Даниленко, та Контрольна Комісія: голова — Катерина Пелешок, члени — д-р Євгенія Єржківська, Іванна Бенцаль і заступниці: Ольга Левчик та Анна Богачевська.

Почесне членство СУА надано п-ні Анні Сивуляк, касієрці Головної Управи за її 40-літню віддану працю для СУА та для української громади в цілому.

Під час Конвенції була відкрита виставка творів жіночого пера за останні три роки, виставка народного мистецтва, картин мистців Мошинських, проголошений вислід „Конкурсу на сучасний український припис" та переведений показ дитячого вишиваного вбрання.

Зразковий порядок Конвенції, додержування точного часу, що дало можливість вичерпати багату програму Конвенції у 3-ох днях, треба у великій мірі завдячувати жертвенній праці Конвенційного Комітету, що його очолювала п. Любослава Шандра, голова Окружної Ради СУА в Шикаго, секретарками були п-ні Марія Васильовська та п-ні Марія Наваринська, а членками представниці Відділів СУА в Шикаґо, які незвичайно гостинно вітали 120 делеґаток з різних сторін Америки, створюючи милу й позитивну атмосферу для переведення величної XV Конвенції СУА.

ГАЗЕТИ ПИШУТЬ „В ПОВІТРЯ"

Київська „Культура і Життя" з 15 серпня навела декілька прикладів, як на газетні виступи, зауваги й прохання партійні бюрократи на місцях взагалі не реагують. Тому газета нагадує їм, спираючись... на партійні постанови: „Навряд чи варто нагадувати партійні постанови з приводу реагування на критику. Вони гранично ясні, для всіх обов'язкові, незалежно від посади, яку посідає той чи інший керівник установи. Будьмо ж діловими людьми! І на сигнал відповідаймо ділом. В цьому зацікавлені і друкований орган, і читачі і широка громадськість." Місцеві громадські „ради" не мають жодного впливу на партійне начальство.

ПЕТРО ЯКОВИЧ МОТУЗ

Сл. п. Петро Якович Мотуз

Скінчилось видиме дорогого сина, якого виростила українська земля, котрій він служив своїм українсько-християнським життям у всіх закутках світу. Він мав здібність не помножувати ворогів, а робити прихильників до українського народу і до України між усіма свободолюбними народами і окремими людьми доброї волі світу.

Рід його походить з козаків запоріжців, які втікали від кріпатчини і поселилися ротами по річці Дінець. Переживше вільне козацтво, почали чумакувати.

Засади родини Мотузів були глибоко християнські. Батько його говорив: „Люди не різняться собою титулами, чи мастками, а різняться між собою пізнаннями Бога і відданістю цьому пізнанню. „Багато він мав великих прикладів від своїх батьків, які і помогли йому не загубитись, як синові землі, яка викохала його. Він був на найвищих висотах людського життя. З талановитим голосом дійшов аж до опери і разом співав з Шаляпіним. В 1914 році був в Лондонській опері і йому запропоновано, як і Шаляпінові в'їзд до Америки, але він відкинув цю пропозицію. Революційні хвилі 1917-1920 років багато знищили його творчого таланту. Вернувшись на Україну, шукав зрозуміння до себе як співця, але ворожі сили обікрали всі таланти і пригнітили природній дар співака. Була лише одна можливість працювати шофером. Згодом трапилась нагода знову повернутись до української опери, де він терпів і переносив безліч обмежень, незаслужених підозрінь, погроз від темних, сліпих чи навіть злих сил.

Це і було причиною втечі з батьківщини. Опинившись закордоном у вільному світі, він з'єднався з найбільшими співцями свого народу бандуристами ім. Шевченка, які несли українські пісні до всіх закутках західного світу. Коли сили змаліли, жив скромним життям, робив приятелів між християнами і не християнами до українських людей і на кінець поклав вінець і останню любов на все своє життя, переїхавши до Річмонду, Мейн, і побудувавши українську церкву, яку і очолював до кінця 1967 року. Він був одним з найактивніших будівників-фундаторів парафії Воздвиження Христа Господнього УАПЦеркви, в якій закінчено всі будови і устаткування в середині Храму Божого.

Петро Якович Мотуз багато спричинився для церкви тим, що на протязі трьох років щонеділі і свята довозив власною автомашиною людей до церкви на Службу Божу, котрі не мали власного транспорту, не беручи від них винагороди і як дяк Церкви, він виконував свої обов'язки сумлінно, даючи приклад іншим парафіянам.

Він як патріот, церковно релігійна душа і глибоко віруюча людина, за що удостоївся бути почесним головою парафіяльної ради, завжди і серіозь тубувався життям своєї церкви, всюди стояв у захисті віри, звичаїв і традицій наших українських предків.

Його в Річмонді рахували батьком - дідусем парафії, він мав довгі козацькі вуса і щиру українську вдачу, завжди був прикладом. Але, назагал, Петро Якович був непохитної вдачі. Він помер у вівторок, 9-го липня 1968 року, у 85-ті роковини свого земного життя, склав свою голову у трагічній катастрофі і його серце перестало битись, залишивши земне життя й родину.

Петра Яковича похоронено на місцевому цвинтарі у Річмонді, 11-го липня. Панахиду й похорон відслужив священик УПАЦеркви Олександер Биковець з Дітройту. На могилі Петра Яковича промовляли його найближчі друзі О. Данченко і В. Бунчук, згадуючи його добрими словами.

Після похорону відбулася трапеза. На спільному обіді було багато присутніх українців, росіян, білорусів і козаків. Першим промовляв св. Олександер Биковець, говорили й інші.

Річмондська парафія УАПЦ лишилася без духової опіки, священика нема, а дяк відійшов по волі Божій. хай же легкого йому буде земля Вашинґтона! Вічна йому пам'ять!

Секретар Парафіяльної Ради

О. Данченко

Короткі вісті

В НІҐЕРСЬКІЙ АРМІЇ ПЕРЕБУВАЮТЬ совєтські „дорадники": по 6-ох у кожній сотні, що бореться проти сецесіоністів із кол. Східньої провінції, які проголосили себе Республікою Біяфра. Ці совєтські військовики обслуговують гармати й міномети, що їх привезли з собою до Ніґерії. Совєти активно допомагають центральному урядові Ніґерії здавити націоналістичний рух біяфрійців.

КОЛИ ХТОСЬ МАЄ 27.7 РОКУ ЖИТТЯ то він належить до тих американців, які є в середньому віці, бо одна половина є старша від них, а друга молодша. Такий стан був першого липня 1968 року, і того самого дня 1967-го року. Це значить, що спинилося зниження середнього віку американців, яке в 1952-му році становило 30.3 року, що було історичним рекордом. Та післявоєнне народження більшого числа дітей обнизило цей вік, і він тепер виносить 27.7 року. Треба пригадати, що пересічний вік життя американців становить понад 70 років.

Міннеаполіс, Міннесота

ВЕЧІР ПРИСВЯЧЕНИЙ ПАМ'ЯТІ С. ПЕТЛЮРИ

З ініціятиви Громадського Комітету деяких організацій на терені Твин Сити в неділю 9 червня 1968 року в „Бентон" залі IВКА відбулася академія, присвячена 42 річниці смерти С. В. Петлюри.

Головним промовцем був запрошений д-р Ю. Криволап, який зумів добре висвітлити головні моменти теми „Симон Петлюра, як символ 20 століття". Його доповідь захопила авдиторію. Доповідача представив присутнім д-р А. Лисий — голова організації ОДУМ-у.

Програму розпочато американським гимном, який відіграла пані Кіра Цареградська. По доповіді гарно продеклямував вірш І. Мандрики Федір Гайовий „Петлюра спить на Монпарнасі".

В концертовій частині першою точкою, яка подобалася публіці, була гра на піяно молодої, яка вперше виступала в українській громаді, Оленки Цареградської. Вона програла 1-шу частину сонатіни Кобалевського і „Велику подію" — Шумана. В силі удару 10-літньої дівчини, в переходах нюансів відчувається рід Стеценків. Мама Оленки є внучкою відомого українського композитора К. Стеценка.

Мило продеклямувала Маруся Семенюк вірш Є. Маланюка „Сім куль". Три сестри Аня, Тетяна і Єлисавета Вовк виконали на бандурах на слова Т. Шевченка „Думи мої". Наші молоді бандуристочки кожного разу тішать українську громаду своєю гарною грою. Під чудовий акомпаніямент п-ні Кіри Цареградської соліст М. Даниленко виконав „Серцем чулим зрозумієш" і арію князя Ігоря з опери Мусорґського „Князь Ігор". На очах української громади Твин Сити ріс і розвивав свій співочий талант теперішній інженер М. Даниленко. Та він вдосконалює і обробляє речі, хоч спів для нього це його „ґабі". Легкий перехід з піяніссіма до форте, чуття виконуючої речі магічно ділало на авдиторію. Недурно оплескам не було кінця. Громада горда з такої молоді, яка розвиває Богом дані таланти.

На кінець концертової програми виступила співачка Оксана Бринь. Під той же самий акомпаніямент вона відспівала „Горить моє серце" — Лопатинського і „Волошки" — слова Оксани Лятуринської, муз. Ніни Пащенко. Ці речі, глибокі змістом і в такому виконанні, як уміє передати їх пані Оксана Бринь, зворушують душу слухачів і викликають сльози.

Українським гимном, відспіваним всіма присутніми на залі, закінчилася Академія.

Валентина Єрмоленко

АРҐЕНТИНСЬКИЙ ІСТОРИК І ЖУРНАЛІСТ МАРТІНЕС КОДО ДОПОВІДАВ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ

Буенос Айрес. — Заходами Українського Інформативно - Видавничого Інституту, під керівництвом ред. Ю. Середяка, відбулась у Беріссо доповідь арґентинського історика військової справи та журналіста Енріке Мартінеса Кодо, автора еспанськомовної історії УПА „Повстанці за залізною заслоною". В доповіді, яку заслухали понад 200 осіб, він сказав, що сучасна Україна це не лише урожайна земля, а й країна великого промислового розвитку, яка після здобуття державности стане однією з найбільших країн в Европі. Після доповіді відбулась виставка видань УІВІ та прийняття.

З діяльности Публіцистичного Інституту

Трентонська філія Публіцистичного Інституту (голова д-р Богдан Фаравін, секретар пані Дарія Кузик) розпочала нову для Трентону сторону діяльности: інформацію американців про останні події в Україні, прагнення її до незалежности і реакційний терор, до якого вдаються совєтські володарі. Управа Публ. Наук. Інституту вирішила в першу чергу звернутися до американської студентської молоді, яка виявляє дедалі більшу, хоч часом і невірно скеровану активність.

З цією метою влаштовано дві лекції в трентонських коледжах.

Перша відбулась двадцять восьмого березня в стейтовому Трентонському коледжі і на неї запрошено було д-ра Олега Федишина із Річмондського коледжу на Стетен Айленді. Трентонська газета називає його спеціялістом в справах совєтської політики та міжнародних взаємин, який довгий час вивчав національну політику Совєтів, зокрема спиняючись на міжнаціональних відносинах в СССР після другої світової війни.

Лекція пройшла з успіхом, заля була заповнена американським студентством, яке прийшло довідатись про те, що роблять їх молоді українські друзі.

Другу лекцію в Райдер коледжі прочитав восьмого травня мґр Володимир Одайник з Колюмбійського університету в Ню Йорку. Головною темою його лекції були також арешти інтелектуалів на Україні та їх протести проти беззаконства органів КҐБ та всієї совєтської юстиції. На цю лекцію прийшла менша кількість студентів, але цікаво те, що і тут, як і в Трентонському коледжі, присутні ставили лекторам питання, які показують, що вони знають дещо про події на Україні, очевидно з газет, де українські настрої вперше почали тепер серйозно висвітлюватись.

Нема потреби говорити про важливість оборони правди про Україну, бо тут питання української незалежности і повноправности стають в повній широті перед свідомістю американської молоді, яка внедовзі вже буде брати активну участь в американській внутрішній, а через неї і в зовнішній політиці. Українські громади по інших місцях повинні підхопити цю практику і запрошувати до місцевих коледжів українських науковців, щоб вони інформували об'єктивно і спокійно про суть боротьби, що проходить в Україні.

Звичайно, треба запрошувати добре підготованих науковців, бо американська ментальність сильно різниться від української, і американська молодь неясно уявляє собі совєтський режим. А тому часом питання, які ставляться лекторам, вимагають і дипломатії і наукової точности, скомбінованих так, щоб одна не перевищувала другу. Особливо це стосується питань, в яких підкреслено досягнення совєтської системи — освіту і охорону здоров'я передусім. Звичайно, вчиться в школах тепер більше, ніж 50 років тому, але чи це досягнення совєтського режиму, чи рух в цьому напрямі був уже початий в 1913 році, перерваний війною і революцією, про це треба згадати. Або охорона здоров'я: безплатні земські лікарні для селян були чудово обставлені, а не мали того характеру державної контролі, якого набули мимоволі всі лікувальні установи і лікарі в СССР, бо вони контролюють робітника та його приявність на роботі в користь наймачеві-державі, а не в користь робітника і не в користь об'єктивних потреб здоров'я робітника. Таких же проблем може виникати більше, і до них треба підготуватись, бо ці „досягнення" вбивались довго в голову американців і треба оцінювати їх так, як вони варті, а не так, як про те кричить совєтська і просовєтська пропаганда.

З обох лекцій в Трентоні український журналіст виходить з почуттям задоволення, бо вони показують і вірний підхід збоку Публіцистично - Наукового Інституту, і свідомість та поінформованість в справах України американського студентства.

Л. К.

У 35-річчя наукової праці проф. Ярослава Рудницького

(Із слова з нагоди вручення Шевченківської Срібної Медалі 10 березня 1968)

З ім'ям українського вченого приїхав проф. Яр. Рудницький до Канади у 1949 р. і розгорнув тут діяльність в ділянці гуманістичних, передусім українських дисциплін.

Зорганізував і очоляв Відділ Слов'янських Студій Манітобського Університету. Зорганізував Українську Вільну Академію Наук в Канаді і залишається її довголітнім президентом. Є редактором серій видань Академії, таких, як „Літопис УВАН", „Україніка Оксиденталія", „Бюлетень УВАН", „Славістика", серій українських і біографічних видань. Є автором монументальної праці в ділянці українського мовознавства: першого етимологічного словника української мови, який знаходить дуже прихильний відгомін у міжнародних наукових кругах. Активний учасник міжнародних наукових конґресів, на яких, як я мав часом нагоду особисто бачити, репрезентує українську науку.

Це він причинився до зорганізування Українського Шекспірівського Товариства і Товариства Плекання Рідної Мови у Західньому Світі, орган якого „Слово на Сторожі" виходить за його редакцією. Проф. Рудницький добре відомий на міжнародному полі як вчений, бібліограф і як засновник наукових асоціяцій.

У 1961 р. вийшла бібліографія його статтей, рецензій, есеїв, студій і книжок, яка містить 750 заголовків. Досьогодні це число зросло до тисячі.

В останніх роках проф. Рудницький увійшов до канадійської Королівської Комісії для Справ Двомовности і культури, в якій зайняв спеціяльну поставу відносно становища української мови в цій країні.

На основі повищого я не маю найменшого сумніву, що проф. Яр. Рудницький вповні заслуговує на найвищу українську нагороду в ділянці українознавства й літературної творчости, а саме на призначення йому Шевченківської Срібної Медалі з нагоди 35-ліття його наукової, літературної та публіцистичної праці.

К. Біда

Канадійська газета „Телеґрам" пише про терпіння українців

Торонто. — В незалежному щоденнику „Телеґрам", що виходить з 1876 року, в числі з 15 серпня 1968 року опубліковано статтю синдикованих колюмністів Даґлеса Фішера і Гаррі Ґров під наг. „Терпіння українців". Стаття розпочинається цитатою з „конституції СССР", параграф 105, яким нібито забезпечено совєтськими громадянами різні свободи. Автори звертаються увагу і на параграф 111, про відкриті суди в СССР і право підсудних на захист. Але відважні і точні арґументи українського журналіста В. Чорновола розбивають всі ті совєтські параграфи, стверджують автори статті, Д. Фішер і Г. Ґров. Як довголітні працівники пера з великим досвідом, стверджують автентичність праці В. Чорновола, що вийшла тепер окремо у видавництві МекҐров - Гілл, зазначуючи, що й сам В. Чорновіл не заперечує комуністичних позицій, лише домагається, щоб обіцяні „закони" здійснювались на практиці. Далі „Телеґрам" знайомить читачів із змістом думок і доказів В. Чорновола, з його біографією, наводить багато цитат з його книжки, наголошуючи на таких місцях, як відомості про незаконні арешти українських інтелектуалістів в УССР, про їхні вимоги, про жахливі умови в таборах і тюрмах тощо. В кінці Д. Фішер і Г. Ґров приходять до висновку, що праця й твердження В. Чорновола — це не голос якоїсь малої керівної групи в совєтській ієрархії, а голос широких прошарків українського народу, зокрема інтелігенції: „Влада застосовує тактику переслідування й утисків націоналістів чи етнічних аспірацій, щоб посіяти страх на все населення", — пишуть автори статті, закінчуючи цю важливу інформацію такою думкою: „Якщо там є багато Чорноволів, готових на муки, то з певністю можна передбачати проґру Москви і ще більше, як дотепер, поширення українських почуттів".

Продовжують „витягати язика" в туристів з-за океану

Київ. — Каґебівські „Вісті з України" далі інформують, що більшість туристичних груп із Канади запрошують під кінець їх відвідин на „дружню розмову" в так званому Товаристві культурних зв'язків з українцями за рубежом. Там їх вітають: автор антипетлюрівських романів Ю. Смолич, невдалий „поет" і перебіжчик з Канади в СССР М. Тарнавський, працівник КҐБ О. Підсуха і ін. в кімнаті, де висять поруч аж три портрети Т. Шевченка, в шапці й без шапки: фотографус туристів Є. Фьодоров... У туристів з „Українського туру ч. 50" запитали: „Як народ живе?" Турист Валш відповів: „В порядку, набагато краще, як нам представлялося", турист Фред Оприск не відповів на це запитання, а розповів, що йому сподобався курортний табір „Артек" над морем, а туристка Гелена Лихота склала заяву, в якій не висловила своєї думки про побачене з совєтській Україні: „У нас дома найновіший фасон — їхатя до СССР. Я їхала сюди, щоб світу побачити, людей, а потім переказати іншим. І таки побачила". Всі приклади взято з „Вістей з України" ч. 25 з червня. На закінчення „дружньої зустрічі" М. Тарнавський звернувся до туристів з дивним арґументом: „Звертаюся до вас, як до давніх знайомих. Адже побував майже у всіх містах Канади і можливо зустрічав вас на вулиці, в собвею. Працював я десятки років в Америці, і раз у раз урядовці говорили мені, що я небажана людина, що я чужинець. А тут мені ніхто такого не каже".

ЗАКЛИК

Помер уже й похоронений на цвинтарі в Савт Бавнд Бруку бл. п. проф. Т. Пасічник, який полишив нам велику працю, про яку згадує Комітет Української Православної Громади у Вунсакет і Р. Ай. Але позістала ще праця „Історія всесвітньої літератури", якою повинні б заопікуватися наукові установи, як Українська Академія Наук і Наукове Товариство ім. Т. Шевченка. Як часто - густо читаємо про те, що комуністи вбивають українську мову, літературу, мордують молоді літературні сили, а нам, усій українській збірноті на вільних землях З. С. Америки й Канади тяжко видати вікопомні твори. Наші установи часто видають великі гроші на маловартісні твори, а такий твір, як „Історія всесвітньої літератури", тяжко видати. Народ наш на Україні не може нічого видати, бо комуністична Москва не позволяє.

Тож нехай заклик-звернення Української Православної Громади не стане „кличем у пустині", а хай увінчається успіхом. Цей заклик не одної громади, але загаликусього поневоленого народу!

Тож збудуймо живий пам'ятник великому працівникові на ниві свого народу!

о. Петро Ковальчик

Ню Брітен, Конн.

Вітайте градуанти Рочестеру!

Градуанти Рочестеру. На знимці стоять в першому ряді (зліва): Галина Білик, Ірина Хміляр, Катерина Сохань, Христина Шутер, Христина Гавриляк, Христина Юрків, Синтія Блишак, Оля Джус, Орися Твердохліб, Ірина Ґулькевич, Ліда Вдовичин; в другому ряді (зліва): Роман Бадинський, Юрій Павлічко, Андрій Ганушевський, Ігор Загачевський, Олександер Білик, Тарас Мигович, Євген Балич.

16-го червня на реклямовому машті модерного ресторану „Голедей Ін" пишався напис англійською мовою: „Вітайте, українські ґрадуанти"! У просторій залі та в кулуарах ресторану свобідно гомоніла українська пісня та щастя і вдоволення грало на молодих обличчях дівчат та юнаків. Це з 1968-го року випуск ґрадуантів середніх шкіл Рочестеру відбував свій бенкет та баль, представляючися українській громаді та знайомився з її організаційною системою.

Організатором імпрези був Союз Українок Америки, відділ 47, ім. Лесі Українки. Ініціятори руководилися ідеєю зібрати всю українську молодь, що розпорошена по різних середніх школах, дати їй можливість познайомитися та нав'язати між собою дружбу, як теж причинитися до зближення двох ґенерацій. Широка громадська база організації Союзу Українок Америки, її понадпартійний та понадконфесійний характер давав гарну організаційну плятформу, в яку могли включитися теж інші організації, щоб зустріти молодих людей, які, повні ідеалізму та молодечого оптимізму, стартують у новий світ.

Управа Союзу Українок робила всі можливі старання, щоб бенкет та баль був величавою імпрезою для всіх українських ґрадуантів Рочестеру, однак на можливих 60 зорганізовано скромне число 18. Причина цього явища в малій популяризації. Батьки не добачають виховного і національного елементу, що її може дати така зустріч.

Рочестерський бенкет ґрадуантів відкрила п-і Ірина Руснак, привітала отців, родичів ґрадуантів і гостей та попросила п-у Уляну Бадинську відіграти ґрадуаційний марш, при звуках якого на залю вмаршували ґрадуанти. П. Марія Крамарчук, голова Відділу, представила їх мадм за свою молодь, яка дає всі дані піднести престиж українства в ЗСА та скріпити наш національний потенціял. Беззастережна віра, що вони збережуть вірність ідеалам служби Богові, народові та поневоленій Батьківщині.

Доповненням та пастирськими пригадками були промови о. шамбеляна Миколи Бабака, пароха Укр. Кат. Церкви св. Йосафата та о. протосрея Миколи Чернявського, пароха Укр. Прав. Церкви св. Покрови.

Від імени батьків щире слово на нову дорогу життя склав інж. Роман Павлічко.

Абітурієнт Олександер Білик іменем ґрадуантів дякував Союзові Українок за влаштування імпрези, всім промовцям за побажання та щирі вказівки. Блиснувши знанням про Україну та романтичним захопленням її красою, запевнив, що молоде покоління доложить всіх зусиль, щоб виправдати сподівання батьків та української громади.

Тому, що О. Білик був теж ґрадуантом відомої музичної школи Істмана, відіграв на піяно „Нахтштік" Шумана.

Присмно відмітити, що три ґрадуанти цього року закінчили матурою „Рідну Школу" громаді, а п. І. Руснак удекорувала їх відзнаками та квітами.

Головну промову виголосила п-і Марія Крамарчук. Вона висловила признання для молоді за її досягнення та гордість української громади" ім. Тараса Шевченка при УККА.

Присутні тепло прийняли письмовий привіт від пані Когутяк, голови Окружної Ради СУА.

Обід започатковано молитвою, яку провів о. протосрей Микола Чернявський. В осередку святочної громади сиділи ґрадуанти.

Офіційну частину свята закінчено молитвою, що її провів о. шамбелян Микола Бабак, і почався баль, що крім бенкетових гостей включав студентську молодь.

Українська оркестра В. Корнила показала багатий репертуар українських мелодій, чим втішалася молодь і старше громадянство.

Атмосфера бенкету та балю була щира й симпатична. Праця, що її вложили пані І. Руснак, яка несла всю відповідальність за цю імпрезу, та пані М. Залитач, М. Приймак, О. Ганушевська, Л. Гавриляк а передусім голова Відділу М. Крамарчук заслуговує на признання та і дячність громади.

Спомин про цей вечір маркантно запишеться в пам'яті молодих ґрадуантів та їх родичів, які щиро та глибоко переживали успіхи своїх дітей.

Іванна Мартинець

Попис музичної студії проф. Софії Яремкевич

Українська фортепіянова студія в Клівленді, Огайо, що її вміло і вправно проводить досвідчена вчителька музики Софія Яремкевич, здобуває щораз більшу славу і авторитет у музичному світі великого Клівленду. Вона виростила багато молодих музично-обдарованих талантів, які тепер вивершують вищі музичні студії по високих школах. Про успіхи студії свідчить і той факт, що відсоток неукраїнських учнів у ній, мимо наявности в Клівленді багатьох інших музичних шкіл, невпинно зростає.

Цьогорічний, 18-ий попис студії відбувся 8 червня в залі Музичного Центру при Магнолія Драйв у Клівленді і пройшов з великим успіхом, виявляючи безперечне творче зростання студії.

Програму започаткували дебютанти Керін Келер, Бобмен Доннел, Джоан Мек Доннел, Джін Мек Доннел, Єлисавета Фрайманіс, Жалета Йончер, Калина Келлі, Маргарита Мек Кой, які з піднесенням виконували свої твори, виявляючи добрий музичний смак. В їх грі помітно дбайливу руку їх вчительки.

Надзвичайно миле враження залишили три учні — сини відомого в Клівленді лікаря і громадського працівника д-ра Клоса Зенон, Мирон і Роман. Перший з них виконав „Тарантеллу" і „Орієнтальний базар" Шавма, другий — „Трьох блазнів" Кабалевського і „Іскорки" Перрія, третій — „Еспанський танок" і „Падуче листя". Особливий успіх вони мали у спільному виступі, відігравши вальс на 6 рук. З почуттям відіграла „Етюд" Бюргміллера і „Масстат глибин" Гамера Марія Єлисавета Фрей.

Великі осяги показали старші учні Зенон Крісалтий і сестри Ксеня та Зореслава Дмитрак. У „Метеликах" і фантазії та фуґеті Геспера Зенон Кріслатий виявив добре знання виконуваних творів і вміння самостійної інтерпретації, а в „Рапсодії" Федерера для двох фортепіян він разом з Цинтією Вршанською виказав гарне відчуття стилю та ритму.

„Місячна соната" Бетговена і „Ампромпті" Рейгольда у виконанні Ксені Дмитрак та „Баркаролля" Лисенка і „Вальс" Шопена, що їх відіграла Зореслава Дмитрак виявили великий поступ обох дівчат і гарне опанування фортепіянової техніки.

Конферанс вміло провадив проф. Ю. Яремкевич. Роздачею свідоцтв та відзнак і словом-подякою присутнім і родичам закінчився цей надзвичайно милий концерт, що змусив авдиторію, слухаючи юних виконавців, почувати себе також молодшою і радіти музичним осягом юних талантів, в чому безперечна заслуга їх виховательки і вчительки Софії Яремкевич.

Проф. Юрій Григоріїв

Ню Гейвен вшановує полк. Євгена Коновальця

Ню Гейвен, Конн. (МЯ). — Стараннями Українського Конґресового Комітету Америки, Відділ Ню Гейвен, відбулася 29-го червня Академія в 30-ті Роковини Смерти полк. Євгена Коновальця. По відіграні американського гимну Ларисою Садівською і по відспіванні українського гимну всіма присутніми святочний вечір відкрив Богдан Лисяк, імпрезовий референт Відділу УККА. Святочну промову виголосив д-р Михайло Снігурович, голова Відділу УККА, який, поділивши діяльність полк. Є. Коновальця на три головні періоди (роки 1917-1920. Визвольні Змагання, 1920-20, УВО і 1929-38, ОУН, вказав на його взірцевий характер, велику ідейність і безкомпромісове соборницьке наставлення.

В концертовій частині вечора Лариса Садівська відіграла на фортепіяні: „Сарабанду", Люлі - Годовського і „Поему - Леґенду" В. Косенка. Анна Бродич віддеклямувала „У Роттердамі" П. Кізка. Український Національний Хор під управою Мирослава Палидовича відспівав — при фортепіяновому супроводі Орисі Цибрівської: „На чужині", слова і музика Г. Давидовського і „Вічний революціонер", Франка - Лисенка. На закінчення присутні відспівали „Не пора".

В неділю в обох українських церквах відправлено Панахиди по світл. пам'яті полк. Євгенові Коновальцеві.

ТРАДИЦІЙНЕ ВЕСІЛЛЯ НА СОЮЗІВЦІ

Кожне весілля це велика, радісна подія в житті молодят, їхніх родин, приятелів, близьких. Весілля, які відбуваються серед нашої громади в країнах нового поселення, мають своє особливе значення.

Одно із таких весіль, що про нього не можна не згадати, відбулося 16-го червня на Союзівці. Того дня звінчались Іван Шмериковський з Уляною Кунинською. Молодий, син Адама і Софії Шмериковських із Ширлі, Лонґ Айленд. Молода — дочка Миколи і Надії Кунинських з Дітройту. Іван Шмериковський — інженер архітект, закінчив з відзначенням студії на архітектурному відділі флоридського університету. В нагороду за визначні успіхи в науці одержав стипендію на поїздку до Франції для доповнення студій, з чого скористав. Тепер він працює в одній із більших архітектурних фірм в Ню Йорку. Уляна Кунинська, тепер Шмериковська, молода, талановита учителька балету, закінчила балетні студії в Дітройті і в Ню Йорку. Від 1967 р. провадила свою балетну школу в Дітройті. Як пластунка працювала теж у Пласті, де провадила курс народніх танків. Здобула собі загальне признання української громади Дітройту.

Годиться підкреслити, що весілля відбулось із збереженням давніх традицій українського весільного обряду, що надавало йому особливого, своєрідного кольориту.

Той обряд почався вже день раніше, коли дружки стали готувати вінки для молодої пари. Наступного дня перед вінчанням молодята прийняли благословення від своїх батьків. Від родини молодої благословляли теж п. Ольга Цибик, бабка молодої по матері та хресна мати молодої п. Люна Луцька. Цей зворушливий церемоніял закінчився відспіванням приявними пісні „Де згода в семействі".

Церковний обряд вінчання відбувся в каплиці св. Володимира на лісовій поляні, серед чудової природи. Був це незабутній вид, коли лісовою доріжкою, вsteleною білим хідником наближався до каплиці весільний почет. Службу Божу відправляв о. ігумен Інокентій Лотоцький ЧСВВ, парох церкви Непорочного Зачаття в Гемтремк-Дітройті. Йому асистував о. Любомир Гузар, парох Керґонксону і Союзівки. Службу Божу правили українською мовою. Переклад із церковно-слов'янської зладив о. ігумен Лотоцький. Співав хор, що хоч зложений на швидку руку, але маючи у своюму складі добрих співаків, між ними мистця Юрія Богачевського, знаменито виконав своє завдання.

Після Служби Божої рідні і приятелі за звичаєм складали побажання молодій парі, що вступала на нову дорогу життя.

Весільна гостина відбулась у просторій залі „Веселки". Управа оселі на чолі з невтомним господарем п. Володимиром Квасом виявила неабиякий хист і дбайливість у підготуванні цієї гостини. Признання належить теж молодим панночкам, що зручно й ввічливо послуговували гостям.

До столів засіло 150 гостей. Коли всі заняли свої місця, на залю під звуки весільного маршу ввійшли молодята, попереджені почтом чотирьох пар дружбів і дружок. Староста д-р Василь Кіналь заповідав прихід кожної пари. Були це: Христя Кунинська й Адріян Шмериковський, Марія Витвицька й Ігор Кунинський, Зоряна Луцька й Василь Лончина та Марта Цибик і Юрій Попель. Молоду пару, що ввійшла остання, привітали батьки вином.

Функцію старости виконував д-р Василь Кіналь, а старостиною була п. Рома Прийма-Богачевська. Їхньому вмілому веденню треба завдячити не тільки організацію, але й значною мірою мистецький характер різних частин весільної дії.

Проведеною приявними отцями духовними молитвою започатковано весільну гостину. Найбільш урочистим акордом було відчитане на вступі благословення для молодої пари від Його Блаженства Кардинала Йосифа Сліпого. Влагословення це одержано завдяки заходам п. Люни Луцької, яка побувала в Канаді й брала участь у привітальних торжествах. Із цілої низки телеграм і письмових привітань, що наспіли, були відчитані тільки деякі, бо відчитання всіх забрало б надто багато часу.

До урочистої і заразом веселої атмосфери гостини достроювались промови під умілим керуванням д-ра Кіналя, що й сам виявив чимало хисту й красномовства.

Промовляли о. ігумен Лотоцький та о. Гузар, які вказували на вагу тайни подружжя з погляду християнської моралі. Від Т-ва Українських Лісників членом, якого є батько молодого, промовляв дотепно вірщованою формою інж. Ю. Бачинський.. Про рід Шмериковських подав цікаві відомості п. Степан Сеник, про рід Кунинських згадав батько молодої. Присутні довідались, що обі вітки походять із старих українських священичих родів, що своїми корінням сягають у сиву давнину.

Присмно було слухати щирі побажання, що їх передала для молодої пари від пластової станиці в Дітройті ст. пл. Анна Богай.

Промовляли теж оба батьки молодять, висловлюючи свої почування та дякуючи всім, що спричинились до як найкращого проведення цього родинного свята Батько молодого дякував зокрема своїм сватам, як господарям такого зразкового весілля.

Відспівано багато многоліттвій, але на відзначення заслуговує, те, яке проспівав молодій парі маестро Юрій Богачевський. Це многоліттвіє, на стару київську мелодію, він співав колись перед Папою Іваном XXIII під час свого перебування в Римі. Весільна забава, що прийшла на зміну офіційній частині, внесла рух. Про відповідний настрій дбала знаменита оркестра Амор і п. Ігор Раковський, який своїм мелодійним голосом співав чудові пісні. Так щасливо склалось, що між присутніми було багато добрих співаків. До них слід зарахувати п. Олега Богачевського, що на загальне бажання виступив перед зібраними і за свій спів зібрав гучні оплески.

Гомін весільного гуляння не вщухав до ранку. Жаль було покидати присмне товариство і цю закутину серед мальовничих гір.

Зааранжований п. Ромою Богачевською танок із серпанком був заключною креацію цього барвистого весілля. У тому танку кожна із дружок по черзі вдягала серпанок молодої і в ньому танцювала зі своїм дружбою. Це було передвістя майбутніх весіль.

Прийшла пора прощатись. Гості роз'їздились. Декому стелився шлях у далеку Каліфорнію. Дехто залишився ще на Союзівці.

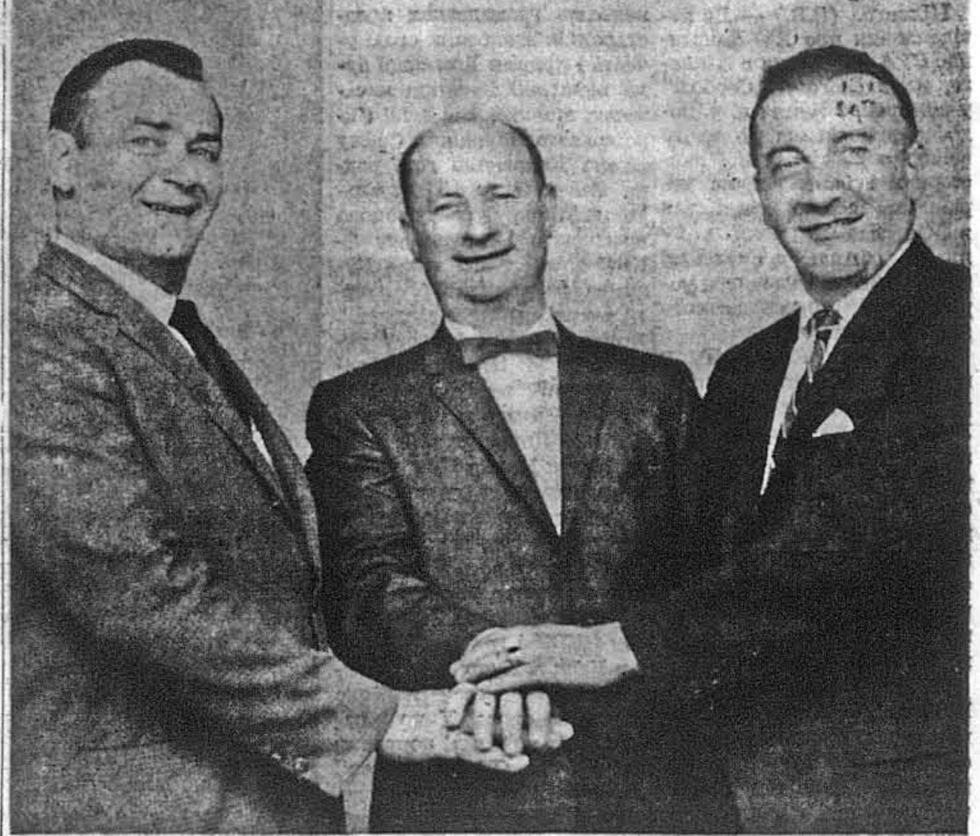
Добавити мабуть не залишається нічого. Хіба треба додати признання для молодят, що вибрали Союзівку як місце свого весілля. Вона для таких оказій справді добре підходить.

І. В.

ЛІКАР - ВИНАХІДНИК В. БОБЕЧКО ОДЕРЖАВ НАГОРОДУ

Торонто. — Відомий хірурґ з дитячого шпиталю в Торонті, лікар - українець В. Бобечко винайшов засіб, щоб організм не відкидав нового, перещепленого органу, особливо при перещеплюванні нирок і подібних органів. Торонтський Університет відзначив д-ра В. Бобечка нагородою Дж. Армстронґа Пітерса за важливий для медичної науки винахід.

Ворожать на другу сотню нових членів для Відділу УНСоюзу ім. Олега Ольжича у Філядельфії

Будівничі Відділу філядельфійського відділу УНСоюзу ім. О. Ольжича (зліва): Михайло Хомин, Ярослав Лебідь та Іван Одежинський.

Для трійки пп. Михайла Хомина, Ярослава Лебедя і Івана Одежинського — будівничих Відділу УНСоюзу ім. О. Ольжича, момент завершення взятого на себе зобов'язаня — до кінця року зорганізувати 100 членів, та виконання його до трьох місяців, наповняє їх повним особистим вдоволенням зі своєї так успішно пропробленої праці для УНСоюзу.

Як вже було попередньо згадано в „Свободі", Відділ був заснований в міс. квітні ц. р. з ініціятиви заступника секретаря відділу Михайла Хомина, головного радного і організатора Івана Одежинського та голови Відділу Ярослава Лебедя. Хрестини цього Відділу відбулися 19 травня ц. р. у великій залі Горожанського Клюбу у Філядельфії з участю заступника головного предсідника УНСоюзу інж. С. Куропася який і був кумом Відділу, як також з участю численної групи членів Відділу та відомих суспільно - громадських діячів Філядельфії.

В часі хрестин секретарка Відділу панна Анна Хомин заявила присутнім, що Управа Відділу зобов'язується зорганізувати до кінця цього року 100 членів. Як з повищого бачимо, це взяте на себе зобов'язання Управа виконала далеко скорше, бо тільки впродовж трьох місяців. Заохочені таким успіхом організатори пп. Михайло Хомин, Ярослав Лебідь та Іван Одежинський взяли нове зобов'язання придбання другої сотні нових членів до кінця 1968 р.

На свойому засіданні в дні 6-го серпня, Управа рішила відсвяткувати придбання сотого члена бенкетом з програмою, на якім виступить з головною промовою Кум Відділу інж. С. Куропась.

В мистецькій програмі виступлять відомі артисти Оксана і Ярослав Рудакевичі та інші мистецькі сили.

Бенкет відбудеться в неділю, 22-го жовтня о год. 1:00 по пол. в Горожанськім Клюбі при 847 Н. Френклін вул. До участи в цьому Управа запрошує всіх секретарів, урядовців та членів УНСоюзу філядельфійської округи.

Софія Попчук

Авторський вечір д-р Софії Парфанович

В Українськім Народнім Домі в ЛосАнджелес, гостювали на авторських вечорах поети й письменники, як Яр Славутич, Ганна Черінь, А. Юриняк, Докія Гуменна, вітали ми й Понеділка та Уласа Самчука, а оце загостила до нас 23 червня авторка книги „Такий він був" і інших творів пані д-р Софія Парфанович.

Вечір відбувся при участі невеликої публіки, здебільша жінок, бо й влаштовував той вечір Союз Українок. Відкрщила його голова Відділу СУА пані Іванна Солук, привітавши достойну гостю, а керувала вечором пані О. Муць довголітня голова СУА, яка зразу по діловому приступила до читання уривків із творів письменниці.

По відчитанці частини „У лісничівці" юнаком Т. Наконечним пані Муць зупинилася на творах „Такий він був", „Карусь і ми" та з еміґраційних буднів „На схрещених дорохах", читаючи уривки з них.

Сама письменниця познайомила нас з першим своїм побутом в Лос Анджелесі під наголовком „Під Новий Рік", завважуючи, як їй трудно приходилося знайти приміщення в готелі. Годиться звернути увагу, що кожного року на Новий Рік у Лос Анджелесі буває грандіозна парада рож, на яку з'їзджаються люди з цілої Америки, понад мільйон осіб, і більшість їх ночує під голим небом на стільцях і лавках при вулицях, куди має йти парада, ото ж не дивно, що д-р Парфанович з трудом примістилась на нічліг.

Сглядаючи Лос Анджелес, письменниця замітила і ґеніяльного музику Бетговена (статую) в парку в середині міста, погуторила з ним і було їй обидливо, що підхмелені боми йдуть собі байдуже мимо, не звертаючи уваги на людину світової слави. Вона згадує також про пальми „з гривами" та про нігрецю, яка викрикуючи читала біблію для прохожих, які теж не звертали уваги. Варто було комусь показати письменниці найкоротшу вулицю з першою військовою головною кватирою і дзвонами тривоги, або найкоротшу в світі залізницю, що за 5 центів від особи перевозить туди й назад два до двох з половиною мільйонів людей річно, християнсько - жидівську божницю з написом „Ісус світоч світу", міст смерти або бодай ратуш в стилю інків, чудовий музичний інститут, музеї, інтересний псячий цвинтар з коштовними пам'ятниками і квітами на гробах собак. Правда, письменниця згадує й про унікальну чудову палату Герста, державний заповідник біля Монтерею, що кожному туристові варто бачити як і Дісней Ленд.

Письменниця прочитала ще уривок з книжки „Такий він був" і, подякувавши пані Муць, виснила ще питання поставлене їй, чому вона як лікарка для людей пише радше про тварин, що могли б робити ветеренарі.

Під час того, як присутні вписувалися в пам'яткову книгу письменниці, як перший забрав слово автор цих рядків і як аматор привітав достойну гостю в нашім прекраснім Народнім Домі та подякував їй за гостину. Згадуючи письменницьку творчість, звернув увагу на деякі твори письменниці, як „На схрещених дорохах" або „Люб'ю Діброву", не входячи однак в аналізу всіх творів письменниці.

Редактор І. Овечко, як літературознавець дав влучну характеристики творів письменниці, яка вміє пов'язувати відношення до тварин і кличе до любови, до традиції мистецьким шляхом, збуджує наше сумління, представляючи у великім виборі слів образ цілої України, тої України, яку вона залишила, виходячи на еміграцію.

Маестро В. Божик теж звернув увагу на твір „На схрещених дорогах", дякуючи письменниці.

П. О. Панченко зложив привіт від УРСоюзу.

Присутні радо купували цінні твори письменниці й брали автографи письменниці і так при солодкім й чаю-каві присмно пройшов цей черговий авторський вечір нашої видатної, талановитої лікарки - письменниці, яка перейшовши на емеритуру і переселившись в соняшну Каліфорнію до Сан Дієго, буде й надалі працювати на полі українського письменства.

Д-р А. Вусик

ВІДБУВСЯ З'ЇЗД ЛІҐИ УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ЖІНОК У КАНАДІ

Едмонтон. — На крайовому з'їзді організації Ліґи Українських Католицьких Жінок обрано на трирічну каденцію головою ЛУКЖ п-ві Ірину Малицьку з Торонта, де ці роки буде Головна Управа ЛУКЖ. В резолюціях з'їзду сказано, між ін.: „Скріпитися організаційно, охопити все українське католицьке жіноцтво в ряди нашої організації ЛУКЖ, розбудувати сітку світличок і садків по всіх парафіях, влаштовувати для матерів курси катехизації, українського обряду, української мови, звернути особливу увагу на нашу молодь, згуртовану в Українськім Католицькім Юнацтві — ось це праця управ і членства на найближчі роки".

УСПІХ БАЛЕТНОЇ СТУДІЇ О. БУРЯКА

Лондон. — Із 72 учнів і студентів Професійної Студії Балету під керівництвом балетмайстра Остапа Буряка, 62 студійців склали іспити, що провадились у формі прилюдного показу, в присутності представників міністерства Мистецтв Англії.. Більшість учнів і студентів Студії це українці. Чотири брондзові медалі одержали учні різних національностей, а українки здобули золоту й срібну. Із Студії О. Буряка раніше вийшли брати Шевчуки, що виступають спільно з А. Нестором — це балетне тріо об'їхало вже багато европейських країн і з успіхом виступило в Півд. Африці.

СПОРТ

Редагує В.Сохан

ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ ЗА ПЕРШІСТЬ УСЦАК

В суботу і неділю, 24-го і 25-го серпня на Пластовій Оселі в Грефтон біля Торонта відбудуться Десяті Легкоатлетичні Змагання за Першість Української Спортової Централі Америки й Канади. Змагання в ряді конкуренцій у групах чоловіків, жінок, юнаків і юначок почнуться в суботу, 24-го серпня вже о год. 10-ій рано.

ТЕНІСОВІ ПЕРШОСТІ УСЦАК ВІДБУДУТЬСЯ ВЖЕ ЗА ТИЖДЕНЬ НА СОЮЗІВЦІ

Цьогорічні, вже тринадцяті, тенісові першості Української Спортової Централі Америки і Канади відбудуться на Союзівці вже за тиждень, в днях 31-го серпня та 1-го і 2-го вересня. Влаштовує їх на доручення УСЦАК, як і в попередніх роках, Карпатський Лещетарський Клюб з Ню Йорку, а їхнім господарем є завжди гостинна Союзівка, яка вже вповні готова до цього здвигу української молоді. Готові теж, тобто замовлені на випадок дощу, криті тенісові корти в залях.

Хто здобуде в цьому році лаври першунів українців Америки і Канади та чаші Українського Народного Союзу, Союзівки, Свободи, Українського Тижневика, чашу ім. Івана Красника і чашу п-і Марії Душник? Передбачування нелегкі, бо ще досі не знаємо, хто з минулорічних тенісистів візьме участь у змаганнях. Але вже знаємо, що в боротьбі за першість чоловіків відіграє чи не рішальну ролю колишній першун УСЦАК Іван Дурбак, який вернувся зі служби в „Дядька Сема". Він загартований боями у В'єтнамі, тому й твердим суперником для наших сильних тенісистів з футбольною кондицією. Серед жінок готові ми на різні несподіванки, бо знову може котрийсь із наших тенісистів оженитися з доброю тенісисткою і привезти нам „на біду" свою дружину по чемпіонат і чашу Союзівки. Серед юнацтва і ще молодших тенісистів чекатимемо на нові таланти, бо ж це наша будучність і тому їхні ряди мусять обов'язково поповнюватися новими майстрами ракети.

Щоб мати огляд попередніх першостей тенісу УСЦАК, поміщуємо внизу таблиці першунів УСЦАК в поодиноких конкуренціях, як теж фота минулорічних фіналістів.

ПЕРШУНИ ТЕНІСОВИХ ПЕРШОСТЕЙ УСЦК ЗА 12 РОКІВ

Чоловіки, першуни УСЦАК, які здобули чаші УНСоюзу:

1956 — В. Стопницький
1957 — Ю. Годів
1958 — Ю. Король
1959 — Ю Король
1960 — Ю. Король
1961 — В. Герлинський
1962 — Л. Воробкевич
1963 — Л. Воробкевич
1964 — Л. Воробкевич
1965 — І. Дурбак
1966 — І. Дурбак
196' — Ю. Савчак

Жінки, першуни УСЦАК, які здобули чаші Союзівки

1956 — М. Душник
1957 — О. Дигдалевич
1958 — І. Стецик
1959 — І. Стецик
1960 — І. Стецик
1961 — Л. Друневич
1962 — І. Стецик
1963 — Л. Друневич
1964 — Л. Друневич
1966 — Л. Друневич
1967 — Ф. Король

Сеньйори, першуни УСЦАК, які здобули чаші „Свободи":

1958 — Р. Ракочий
1959 — М. Венгринович
1960 — В. Соколовський
1961 — В. Соколовський
1962 — К. Бень
1963 — Б. Стопницький
1964 — К. Бень
1965 — В. Гук
1966 — Б. Гук
1967 — В. Гук

Юнаки, першуни УСЦАК, які здобули чаші „Українського Тижневика"; від 1967 року для старших юнаків це Чаша ім. Івана Красника:

1959 — Р. Смаль
1960 — мол. О. Лебедович
— стар. Б. Сливка
1961 — мол. І. Дурбак
— стар. Б. Сливка
1962 — А. Попель
1963 — Я. Тимків
1964 — В.Роговський
1965 — З. Яцків
1966 — Ю. Мінченко
1967 — стар. Л. Гнатів
— мол. Р. Ракочий
— хлопці Р. Мельник

Юначки, першуни УСЦАК, які здобули чаші „Українського Тижневика":

1959 — Андрія Кейбіда
1960 — Андрія Кейбіда
1961 — Андрія Кейбіда
1963 — Андрія Кейбіда
1965 — Звенислава Ленець
1966 — Звенислава Ленець
1967 — Звенислава Ленець

Змагуни, нагороджені за найкращу спортову поставу Чашою Марії Душник:

1964 — І. Дурбак
1965 — Ю. Мінченко
1966 — Б. Бурачинський
1967 — Р. Ракочий

—о—

ПЛАВАКИ ПЕРЕМОЖЦІ ПЕРШОСТЕЙ УСЦАК 1967.

Минулорічні першості Української Спортової Централі Америки і Канади у плаванні, які відбулися за традицією на басейні „Союзівки" вкінці тижня перед Святом Праці, були вже одинадцятими з черги першостями українців Америки й Канади. В минулому році у плавацьких змаганнях взяло участь рекордове число змагунів і змагунок. Відрадним явищем була численна участь у змаганнях наймолодших праваків, хлопців і дівчат у віці 8-12 років у групі дороста та у віці 12-16 у групі юнаків.

Зацікавленим вислідами і осягами останніх плавацьких першостей УСЦАК подаємо список першунів, які здобули медалі УНСоюзу, та їхні осяги:

Чоловіки:

50 м довільним — Тома Рачинський, УССКА, 29.8
100м довільним — Тома Рачинський, УССКА, 1:15.0
100м грудним — Олег Коропей, УССКА, 1:41.5
Гінці 4Х50 довільним — УССКА, 2:07.0
Гінці 4Х50 змінним — УССКА, 2:34.0

Юнаки 12 — 16 р:

50 м довільним — Михайло Терпак, Союзівка, 33.1

Хлопці 8 — 12 р:

25 м довільним — Володимир Корнієнко, ОДУМ,15.7

Жінки:

50 м довільним — Станислава Шіля, УССКА, 43.4

Юначки 12 — 16 р:

50 м довільним — Дарія Терпак, Союзівка, 42.2

Дівчата 8 — 12 р:

25 м довільним — Христя Терпак, Союзівка, 18.8

Клюбову першість УСЦАК на 1967 рік за загальне точкування здобув УССКА з Філядельфії і за цей осяг одержав мандрівну Чашу УНСоюзу вже вдруге, бо і в 1966 році плавака УССКА були переможцями в клюбовому точкуванні.

В цьогорічних плавацьких першостях УСЦАК, вже 12-их, можна сподіватися ще більшого числа учасників, бо маємо вже цілий ряд клюбів і товариств, які урухомили свої плавацькі ланки. Прибудуть напевно минулорічні переможці змагуни УССКА з Філядельфії, молодші плаваки „Чорноморської Січі" з Ню а рку, „Верховини" з Глен Спей, „Черника" з Дітройту, ОДУМ з Ню Йорку, Пласту, СУМА, КЛК Боффало, КЛК Ню Йорк і „Союзівки", яка в минулому році заблистіла д о с я г неннями плаваків родини Терпаків з Вашингтону.

Зголошення до змагань прийматиме провід першостей над басейном Союзівки в суботу, 31-го серпня від години 2-гої по полудні. Початок змагань визначений на 4-ту годину по полудні, а фінали мають відбутися в неділю, 1-го вересня. Цими змаганнями, як і тенісовими першостями, які будуть проведені рівночасно із плавацькими, керуватимуть члени Карпатського Лещатарського Клюбу з Ню Йорку

Роб

—о—

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" — „ЛАНСЕРС" 0:1

(Воковер)

Рочестер, 18 серпня — Цієї поразки зазнала „Ч. Січ" внаслідок непорозуміння, що заіснувало у поїздці дружини до Рочестеру, куди прибула тільки частина змагунів: Каздоба, Л. Вільчак, Бутенко, Лісевич, Донченко, менаджер Рудзінський і його заступник Гребінка.

Плянований виїзд літаком „Істерн" з Нюарку мав відбутися о год. 6:30 рано, одначе літак цей вилетів з Ню Йорку (ЛяГвардія) щойно о год. 1:45 по полудні.

Таким чином в дорозі і дома залишилися: Сниляк, Чижович, В. Вільчак, Дісько, Касіяненко, Луцький і Німерчинський. В такому стані лігові змагання не могли відбутися, тому виграли їх воковером господарі.

Замість лігових змагань обидві сторони погодилися відбути товариську гру, до якої зложено на швидко „збірну" Нюарк - Рочестер. Зустріч закінчилася перемогою „Лансерс" 6:1. Після змагань місцевий УАСТ Рочестер влаштував для нюаркських гостей щире прийняття та подбав про їх транспорт з летовища і назад.

О. Твардовський

СОЮЗОВЦІ! ВСІ БЕЗ ВИНЯТКУ ЗУСТРІЧАЙМОСЯ З ЧЛЕНАМИ ЕКЗЕКУТИВИ УНСоюзу НА ОКРУЖНИХ ЗБОРАХ. НЕХАЙ НА НИХ НЕ ЗАБРАКНЕ НІКОГО З ВАС!

З минулорічних тенісових першостей УСЦАК на Союзівці

Першун УСЦАК групи чоловіків Юрій Савчак одержує з рук головного касира УНСоюзу Івана Кокольського Чашу УНС

Звенислав Ленець складає на початку змагань приречення в імені всіх учасниць та провідник тенісових змагань інж. Богдан Рак

Першун жінок УСЦАК Філіс Король в товаристві Володимира Кваса, управителя Союзівки, який вручив їй Чашу Союзівки, і інж. Ярослава Рубля, голови Карпатського Лещетарського Клюбу, якого члени переводять змагання на Союзівці з доручення УСЦАК

Фіналісти групи сеньйорів — першун Володимир Гук, здобув Чашу „Свободи" і Борис Кучинський.

Фіналісти групи юначок — Марія Павлічка і першун Звенислава Ленець, яка здобула Чашу „Українського Тижневика"

Фіналісти групи старших юнаків — Любомир Гнатів, першун, який здобув Чашу „Українського Тижневика" ім. Івана Красника, і Ігор Зубаль

Фіналісти молодших юнаків Андрій Новицький і Роман Ракочий, переможець, який здобув Чашу „Українського Тижневика"

Роман Ракочий, який здобув за найкращу спортову поставу Чашу п-ні Марії Душник і фундаторка цієї Чаші Марія Душник, заст. гол. предсідника УНСоюзу

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

З'ЇЗД ЗАКАРПАТСЬКИХ УКРАЇНЦІВ ПЕРЕНЕСЕНО НА 9 І 10 ЛИСТОПАДА

Торонто. — Ювілейний З'їзд Закарпатських українців, який мав відбутися 31 серпня і 1-го вересня 1968 року, переноситься на 9 і 10 листопада 1968 р., — інформує Підготовний Комітет. До цього спричинився поштовий страйк у Канаді, який перервав усякий зв'язок Підготовного Комітету із закарпатськими українцями в ЗСА і взагалі поза Канадою. З'їзд відбудеться в Торонті 9 і 10 листопада 1968 р. з тією ж самою програмою, що була подана до відому в першому комунікаті.

ВІДЗНАЧЕНО УКРАЇНСЬКОГО КАДЕТА-ПІЛОТА

Вінніпеґ. — Сина власників крамниць залізних виробів, активних у місцевій православній громаді, кадета Григорія П. Берка нагороджено поїздкою за море — до Зах. Німеччини, шляхом обмінних довших візит із західньо - німецькими пілотами. Для канадійських кадетів-летунів це найвища цьогорічна нагорода. Григорій Берко є вже підофіцер 573 ескадрону Королівських Летунських Кадетів, дотепер він одержав декілька відзначень, а в 1927 році був призначений до елітарної частини летунства Канади.

ПАМ'ЯТКОВА КНИГА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Шикаго. — З нагоди відбуття 15-ої Конвенції Союзу Українок Америки, вийшла „Пам'яткова Книга СУА", на 150 стор. Крім різних привітів і програм, у ній опубліковані три статті: „Музей народної творчости" С. Пушкаревої, „Події і зміни" ред Л. Бурачинської та „До програми СУА" І. Рожанківської. Книжка вийшла в друкарні В-ва М. Денисюка.

ПОШИРЮЄТЬСЯ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА МАНІТОБЩИНІ

Вінніпеґ. — Українські батьки мають якнайповніше скористатися з нагоди й послати своїх дітей до шкіл, де вивчатимуть в 1968-69 шкільному році українську мову в нижчих клясах, а саме в таких округах - дивізіях: дивізія перша в Вінніпеґу школі Сеслер Гай дивізія ч. 9 в школі Ривер Іст. дивізія Еґезі ч. 13 в школі Ґвайтмавт. дивізія Бавндері ч. 16. Сондави і Вайта; дивізія Евергрін ч. 16. Арборт і Гімлі; дивізія Інтерлавтен ч. 36. Роблин; дивізія Пеллей Трейл ч.37. Овкборн; дивізія Мінідоса ч. 39. Ериксон і Сенді Лейк. В Арборг і Гімлі навчання перебачається у 8-ій клясі. Тепер — слово за батьками.

МАНДРІВНИЙ ТАБІР СУМ „КРИЛАТІ"

Торонто. — На чолі з командантом мандрівного табору „Крилаті". В. Окіпнюком, 150 старших сумівців, дружинників і сеньйорів СУМ Канади відбули тритижневу мандрівку по країні — від Торонта через Центральну і Зах. Канаду до Скелястих Гір. З допомогою Осередку СУМ в Калґарах відбулось однотижневе таборування в Скелястих Горах. Під час мандрівки в багатьох місцевостях сумівці відвідали українські церкви, централі, культурні установи, мали пресові конференції. У Вінніпезі таборовики поклали вінок перед пам'ятником Т. Шевченкові, в Оттаві подякували офіційним чинникам за матеріяльну допомогу в проведені табору та мали зустріч із діючими тогочасним прем'єром Пол Мартіном.

„ДЕЙЛІ НЮЗ" СПРОСТОВУЄ...

У нюйоркському популярному щоденнику „Дейлі Нюз" появився в „Листах до редакції" короткий лист-спростування пані Оксани Кузишин, яка стверджує помилку тієї газети, що подала була, що Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф Сліпий промовляв перед своїм відлетом до Боготи „по-російськи": насправді він промовляв „своєю рідною українською мовою". Цю вістку подано під заголовком „помилка язика".

З правдивим жалем повідомляємо все кол. Українське Вояцтво, що 16-го серпня ц. р. в Дітройті помер Лицар Ордену Залізного Хреста, Генерал-хорунжий Армії УНР

СЛ. П.

ДМИТРО ЖУПІНАС

довголітній опікун і добродій Українських Воєнних Інвалідів.

ПОРЯДОК ПОХОРОНІВ: ПАНАХИДИ відбудуться в четвер, 22-го і в п'ятницю, 23-го серпня ц. р. в похоронному домі Бугая при вул. Коммор о год. 7-ій вечора. В суботу, 24-го серпня ц. р. о год. 9-ій рано Заупокійна Служба Божа у церкві св. Покрови, по відправі перевезення до Бавнд Бруку, Н. Дж., де 26-го серпня ц. р. в церкві св. Андрія буде відправлена Служба Божа.

Просимо Побратимів взяти участь в похоронах.

Суспільна Служба Комбатантів

Замість квітів на свіжу могилу у Шикаго, Ілл. Дорогого і Незабутнього Приятеля б.п. п. **СТЕПАНА БРУДНОГО** складаємо 15.00 долярів на будову собору св. Софії у Римі.

Родині Покійного висловлюємо щирі співчуття.

П. С. НОВАК

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Приятелями, що дня 14-го серпня 1968 року відійшов у Вічність по довгій і тяжкій недузі наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДУНЬО

о. АНТОНІН АНДРІЙ УЛЯНИЦЬКИЙ

заосмотрений Найсвятішими Тайнами.

Покійний прожив 86 літ, був незвичайно доброї і щедрої вдачі. Спровадив 12 родин і 3-ох самітніх зі скитальщини в Німеччині і поміг їм по своїй змозі прийти до нормального життя.

Похований був з нової катедри Непорочного Зачаття Пр. Діви Марії при Френклін вулиці на цвинтар у Факс Чейс у Філядельфії.

Просимо про молитви.

Горем опечалені:

дружина — СТЕФАНІЯ з СІМИНОВИЧІВ
син — д-р РОМАН УЛЯНИЦЬКИЙ (ULANE)
дочки — ЛІДА, ДАРІЯ і СЛАВА та
внук — РОМАН ГРИГОРІЙ МЕРРИТ

РАДЯТЬ В СПРАВІ ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНИ

Негайно після одержання рапортів про ситуацію в Чехо-Словаччині в Білому Домі відбулася нарада президента Джансона з керівниками закордонної політики і збройних сил ЗСА. На фото (зліва): державний секретар Дін Раск, през. Джансон, амбасадор ЗСА до ОН Джордж Болл і голова Об'єднаних Шефів Штабу ген. Ірл Вілер

„Молодь України" стривожена поширенням нігілізму й песимізму серед молоді

Київ. — „Окремі вівці нездатні зіпсувати цілої отари, як, можливо, декому хотілося б", — розумує орган ЦК комсомолу УССР „Молодь України" з 16 серпня, твердячи, що „наша молодь — гідний нащадок старших поколінь". Одначе, надруковані в статті „Маски" відомості й приклади показують, що велика частина молоді ніяк не надається на продовжувачів „великої справи Леніна". Серед української молоді поширюється своєрідне заперечування сірої комуністичної дійсности й буденщини, у формі „вдягання маски": вдома юнак багато читає, добре вчиться, цікавиться музикою „від народної до джазової", а в суспільстві „вдягає маску ультрамодних молодих людей, популярних серед деяких наших юнаків і дівчат". „Молодь України", звертаючись до читачів, пише, що „просто смішно ходити в масці нігіліста чи песиміста в наш час" і, називаючи це маскуванням, виступає проти „нігілізму, безпідставного песимізму, обмеженого цинізму": „Але це ще не горе — це лише половина того горя. Хіба немає реальної небезпеки, що раз звикнувши до своєї маски, молода людинаноситиме її все життя, перетворившись в короткозорого нігіста безпідставного песиміста, обмеженого циніка? І, таким чином, духовно пограбує себе, позбавить тих прекрасних хвилин юності, коли промовляє відверта щирість почуттів". Крім 17-літніх, згадано в тій же статті і про „25-30-літніх бовдурів". Стривожені партійно-комсомольські наглядачі над молоддю в Україні закликають молодь „скидати маски", хоча молодь масок не вдягає і її життя аж ніяк не подібне на маскараду.

Зневажають пам'ять українського байкаря Леоніда Глібова

Чернігів. — Ще перед другою світовою війною в Чернігові був добре збережений будинок, в якому довгий час жив клясик української літератури, неперевершений байкар Леонід Глібов. Від часу закінчення війни минуло понад чвертьстоліття, але власті й досі не відновили того будинку - музею, і його не можна відвідувати. „Літературна Україна" з 23 липня ц. р. також стверджувала, що „на Україні ще нема жодного глібівського куточка - музею". Газета виявила наступне: „З важкого і довгого творчого шляху Леонід Глібов два роки (з 1856 - 1858) жив у с. Чорний Острів, де викладав історію в дворянському училищі. Цегляний будинок цього колишнього закладу зберігся до наших днів, його тепер займає середня школа. Але прикро, що й досі на будинку нема меморіяльної дошки. Зберігся і будиночок, у якому жив поет - байкар. З докором Хмельницькому обласному управлінню культури ми повинні констатувати, що й тут нема меморіяльної дошки. До того ж, будинок цей поступово руйнується". У селі Чорний Острів місцеві вчителі вирішили відкрити на власну руку бодай малу „Глібівську кімнату" із світлинами, деякими рукописами й фотокопіями, але перетворити таку кімнату в музей їм не під силу через нестачу фондів. Один із сучасних дослідників творчости Леоніда Глібова передав у с. Чорний Острів фотокопії документів — про заборону царської російської цензури друкувати твори Л. Глібова українською мовою та ще й для дітей. До нині тих документів не було оприлюднено, і „Літературна Україна" „не звертає" на цей факт уваги. Видається, що пам'ять Л. Глібова шанують більше за кордоном, ніж в Україні в західньому світі працівники української дитячої літератури назвали своє Об'єднання — ОПДЛ — іменем Леоніда Глібова, за кордоном публікуються твори великого байкаря і поета для дітей.

До Ню Йорку привезли стару поганську єгипетську святиню

Ню Йорк. — 21-го серпня вантажний корабель „Конкордія Стар" привіз запаковану в 661-му плетеному коші стару поганську єгипетську святиню, що була збудована 2,000 років тому в місцевості Дендур. Там її врятували від залиття водою. Уряд ЗСА подарував Єгиптові $16 мільйонів на те, щоб рятувати історичні пам'ятки в Нубійській пустині. При вивантажуванні святині були присутні посадник Ліндзі та єгипетський амбасадор до Об'єднаних Націй Огест Гекшер та директор Метрополітального Музею Томас П. Ф. Говінг і куратори цього Музею. Цю святиню подарувала Об'єднана Арабська Республіка для ЗСА, а президент Джансон подарував її Ню Йоркові. Вона буде збудована як власніть Музею, і біля неї буде втримувана така температура, яка не дозволяла б на те, щоб вона знищилася в нюйоркськім вологім і гарячім вліті, а взимі холоднім повітрі.

ЗЛОНАВМИСНЕ УНИКАЮТЬ НАЗВИ ІСПИТОВОЇ МОВИ

„Радянська Україна" з 13 серпня повідомила про прийняття в аспірантуру з багатьохх фахів на Донецький обчислювально - кібернетичний центр АН УССР. В оголошенні промовчано, якою мовою треба складати іспити. Там сказано: „Для вступу до аспірантури треба скласти вступні екзамени в обсягу програми вузів з історії КПСС, іноземної мови і спеціяльної дисципліни". В газеті „Молодь України та кож були оголошення про набір студентів, у тому й до шкіл у Казахстані й на Уралі — без зазначення якою мовою треба здавати іспити. Таким чином, всюди „великий русскій язик", і в Донецьку, і в Актюбінську.

ВИЙШОВ ЗБІРНИК П'ЄС ДЛЯ МОЛОДІ

„Культура і Життя" з 15 серпня сповістила, що видавництво 'Мистецтво' після довгої перерви випустило „репертуарний збірник" для молоді, під наг. „Юність батьків". Із переказу змісту видко, що це черговий випуск пропаґандивної комуністичної літератури, прикрашеної віршами й піснями, „про подвиги радянських людей" і т. п. Між авторами є Ю. Збанацький, Д. Павличко, Ол. Підсуха з київського КГБ, А. Дрофань та інші. Крім пропаґування „комуністичної революції", в п'єсах пропаґується ще й потогонну стахановську працю.

ТАРЗАН, ч. 6048. Птах замість риби!

Іто, через діру, яка була замала для Тарзанового тіла, виліз через каверну у вершку гори і дійшов до безпечного місця нагорі. Тепер Тарзан мусить лізти вгору по спущеному шнурі...

Коли мавполюд почав лізти вгору, він нагло почув лопотання вірлиних крил!

Вхопив! — Подумай, Іто! Нам вдалося це завдяки вам! Великі птахи з'їли нашу вуджену рибу... Тепер ми їстимемо великого птаха!